

Notulen

Vergadering van Provinciale Staten van Noord-Holland

Datum	:	14 december 2020
Voorzitter	:	dhr. A.Th.H. van Dijk
Griffier	:	mw. K. Bolt
Contactpersoon griffie	:	mw. V. Mulder - statengriffie@noord-holland.nl

5

10

15

20

Aanwezig: Mw. R. Alberts-Oosterbaan (SP), mw. W. van Andel (CDA), dhr. R.J.P. Baljeu (Fractie Baljeu), dhr. D.J. van den Berg (OSNH), dhr. M.T. Cardol (GL), dhr. J.J. Carton (PvdA), dhr. M. Deen (PVV), dhr. R.J. Dekker (FvD), dhr. J. Dessing (FvD), mw. S.S. Doevendans (PvdA), dhr. J.W. Dulfer (GL), mw. A. Er (GL), mw. G. Van Geffen (VVD), mw. A. Gielen (GL), dhr. J.P.H.M. van Gilse (VVD), mw. L. Gonggrijp (D66), dhr. J. Gringhuis (GL), dhr. G.J.W. Hartog (VVD), dhr. D.G. Heijnen (CDA), dhr. J.P. Hollebeek (PvdD), dhr. W. Hoogervorst (SP), mw. A.A.J. Jellema (PvdA), dhr. E.W.J. Jensen (OSNH), mw. J.F.L. Kaamer van Hoegee (VVD), dhr. E.B. Kanik (D66), mw. A.C. Kapitein (D66), dhr. N. Kaptheijns (PVV), dhr. M.C.A. Klein (CU), mw. R.P.M. Kocken (GL), dhr. V. Koerse (GL), dhr. G.H.J. Kohler (OSNH), mw. W. Koning-Hoeve (CDA), Ines Kostić (PvdD), mw. C.D.M. Kuiper-Kuijpers (CDA), dhr. S. Koyuncu (DENK), dhr. G.L.J. Leerink (PvdA), dhr. M.G. Lelkes (OSNH), dhr. E.J. van der Maas (VVD), dhr. I.J.M. Mantel (OSNH), mw. M.A.H. van Meerten-Kok (VVD), dhr. N.A.L. Roosendaal (VVD), dhr. E.M.A. Smaling (SP), mw. W. van Soest (50PLUS/PvdO), dhr. M.C. Steeman (D66), mw. A.J.C.E. Strens (D66), dhr. K.J. Terwal (VVD), mw. J. Vastenhout (FvD), dhr. B.L. Vink (D66), dhr. L.Hj. Voskuil (PvdA), mw. A.T.B. de Vries (PvdA), mw. T.K. van Wijnen (GL), dhr. B.G.P. de Wit (VVD), dhr. G.R. Zaal (GL), dhr. F.A.S. Zoon (PvdD)

Afwezig: mw. I.A. Bezaan (PVV)

	Agenda	Paginanummer
25	1. Opening en mededelingen	02
	2. Vaststellen agenda en regeling van werkzaamheden	02
	2.a. Beëdiging en installatie Statenlid fractie DENK	15
	3.a. Bekrachtiging besluit GS inzake opgelegde verplichting tot geheimhouding	16
	3.b. Lijst geheimhouding PS	16
30	4. Vaststelling notulen vergaderingen van 9 en 16 november 2020	16
	5. Vaststelling strategische Statenagenda	17
	6. Vaststelling lijst ingekomen stukken	17
	7. Voortgangslijst van moties	17
	8. Hamerstukken	17
35	8.a. Statenvoordracht 62 Aanwijzen nieuw lid Algemene Vergadering	
	Interprovinciaal Overleg	17
	8.b. Statenvoordracht 59 Vaststelling Legesverordening en tarieventabel 2021	17
	8.c. Statenvoordracht 60 Laatste begrotingswijziging (<i>besprekstuk</i>)	17
	8.d. Statenvoordracht 61 Vaststelling Verordening op vergoeding voor	
40	diverse adviescommissies Detailhandel NH 2020	17
	9. 8.c. Statenvoordracht 60 Laatste begrotingswijziging	
	9.a. Vragenuur	25
	10. Actualiteiten	31
	11. Indien aan de orde, stemming moties Vreemd aan de orde van de dag	50
45	12. Sluiting	59

1. Opening en mededelingen

De **VOORZITTER**: Ik open deze online-vergadering en welkom aan de Statenleden en leden van
Gedeputeerde Staten in deze online vergadering en ook welkom aan alle belangstellenden die
50 deze vergadering via de website volgen. Ik verzoek u uw microfoons te dempen en uw mobiele
telefoons tijdens de vergadering op stil te zetten. Houd u er rekening mee dat deze online-
vergadering live wordt uitgezonden. Wees u er ook van bewust dat uw achtergrond in beeld is en
dat achtergrondgeluiden worden uitgezonden. Gebruik als het kan een headset en beperk
achtergrondgeluiden zoveel mogelijk. Voorafgaand aan de vergadering heeft de griffier een
55 presentiecheck gedaan bij alle deelnemende Statenleden aan deze online-Statenvergadering. Er is
een quorum geconstateerd, derhalve kunnen we met deze vergadering gaan beginnen. Er is er
bericht van verhindering ontvangen van mevrouw Bezaan (PVV) en mevrouw Vastenhouw (FvD)
komt iets later, dus wij beginnen met totaal 53 Statenleden aan deze online vergadering. Indien u
eerder de Statenvergadering moet verlaten, meld u zich dan wel af via het chatsysteem of per
60 mail bij de griffie. Er is een bericht van afsplitsing bij de fractie Forum voor Democratie
binnengekomen. De heer Kohler heeft mij schriftelijk laten weten samen met de leden de heer
Van den Berg, de heer Jensen, de heer Lelkes en de heer Mantel geen deel meer uit te maken van
fractie Forum voor Democratie. Met ingang van vandaag, 14 december 2020, gaan de genoemde
5 leden verder als een nieuwe fractie onder de naam Onafhankelijke Statenfractie Noord-Holland,
65 af te korten als OSNH. De heer Kohler is de fractievoorzitter van OSNH. Dan zijn er de
mededelingen met betrekking tot het online vergaderen. In mei van dit jaar heeft het presidium
ingestemd om bij het online vergaderen met PS op een aantal punten het Reglement van Orde
aan te vullen en op een aantal punten af te wijken van het Reglement, zodat een rechtsgeldige
online beraadslaging en besluitvorming in de Statenvergadering mogelijk is en blijft. Informatie
70 daarover treft u aan in het addendum RvO dat bij de vergaderstukken is gepubliceerd. Wat de
moties en amendementen betreft kunt u vanaf nu en tijdens de hele vergadering tot aan de
peiling, al uw moties en amendementen per mail indienen bij de griffie, met in de cc de mede-
indieners. De moties en amendementen worden gepubliceerd, zodra u ze officieel heeft
ingediend tijdens uw bijdrage en het dictum heeft voorgelezen. Dan verschijnen ze in iBabs. De
75 Statenleden bevestigen met de ondertekening van de stembrief de correcte weergave van hun
individuele stem. Pas als alle getekende stemformulieren van de Statenleden ontvangen zijn bij
de Statengriffie, is het besluit definitief genomen. Dit wordt bekend gemaakt via de besluitenlijst.
Bij ordevoorstellen en stemmen over het houden van een actualiteit worden de fractievoorzitters
gevraagd of de fractie akkoord is. Daarbij telt dan het aantal zetels van aanwezige Statenleden.
80 Het woord voeren. Indien ik u het woord wil voeren bij een van de agendapunten, vraag ik u om
op het groene handje te klikken zodat ik u sneller in beeld kan zetten. Als u het woord wilt
voeren op een moment in de vergadering waarvoor u zich niet heeft aangemeld, bijvoorbeeld bij
een ordevoorstel of een interruptie, drukt u op het groene handje, dan kan ik u het woord geven.
Dan ronden we nu dit agendapunt af en gaan over naar agendapunt 2.

85

2. Vaststellen agenda en regeling van werkzaamheden

De **VOORZITTER**: De installatie van een nieuw duo-commissielid bij fractie 50plus/PvdO komt vandaag niet aan de orde. Agendapunt 2b is daarmee komen te vervallen. Fractie CU heeft
90 aangekondigd hamerstuk 8c als bespreekstuk op te willen voeren, omdat de fractie een amendement wenst in te dienen. Het gaat om de laatste begrotingswijziging 2020, voordracht 60. Indien u daar niet mee akkoord gaat, verzoek ik u om nu op het groene handje te klikken. Ik zie geen handjes, dus wordt de laatste begrotingswijziging 2020 behandeld als agendapunt 9 en het vragenuur wordt agendapunt 9.a. Er is conform artikel 48 RvO een actualiteit ingediend door
95 de fractie SP inzake Datacenters in Hollands Kroon. Het presidium heeft positief geadviseerd op het houden van de actualiteit. Dan is het nu aan uw Staten om te beslissen of met het verzoek tot het houden van deze actualiteit kan worden ingestemd. Daarvoor zijn 11 stemmen ofwel een vijfde deel vereist. Dan vraag ik nu per fractievoorzitter of de fractie akkoord is met het houden van de actualiteit inzake datacenters in Hollands Kroon. Ik verzoek alle fractievoorzitters op het
100 groene handje in het systeem te klikken, zodat de griffier de sprekers alvast klaar kan zetten.

Mevrouw **KOCKEN** (GL): Akkoord.

De heer **VAN DER MAAS** (VVD): Akkoord.

Mevrouw **STRENS** (D66): Akkoord

105 De heer **VOSKUIL** (PvdA): Akkoord.

De heer **KOHLER** (OSNH): Akkoord.

De heer **HEIJNEN** (CDA): Akkoord.

De heer **DESSING** (FvD): Akkoord.

De heer **ZOON** (PvdD): Akkoord.

110 De heer **DEEN** (PVV): Akkoord.

De heer **SMALING** (SP): Akkoord.

De heer **KLEIN** (CU): Akkoord.

Mevrouw **VAN SOEST** (50PLUS/PvdO): Akkoord.

De heer **KOYUNCU** (DENK): Akkoord.

115 De heer **BALJEU** (fractie Baljeu): Akkoord.

De **VOORZITTER**: De actualiteit gaat door onder agendapunt 10. Er zijn mondelinge vragen ingediend door de fractie SP inzake afslag A9-Heiloo en door de fractie PvdA inzake Kleiwig Uitdammerdijk. Deze vragen komen bij het vragenuur aan het einde van de vergadering aan de
120 orde. Er is een aantal moties Vreemd aan de orde van de dag aangekondigd. Het CDA inzake "Onderzoek naar toekomstige thoriumreactor", de PvdD, PVV en SP inzake "Red Team: Second opinion voor de damherten", de PvdD inzake "Onafhankelijk onderzoek naar alternatieve fundering Circuitpark Zandvoort" en OSNH heeft 2 moties vreemd aangekondigd.

125 **Ines KOSTIĆ** (PvdD): Voorzitter, het is goed om eerst drie zaken vast te stellen. 1. Veel burgers en leden van deze Staten maken zich al lang ernstig zorgen over de gang van zaken rond de komst van Formule 1 naar het Circuitpark Zandvoort. 2. We hebben heel ruim van tevoren bij verschillende coalitiepartijen om input gevraagd voor deze motie. We hebben ze alle gelegenheid gegeven om stukken te wijzigen. Tot op heden hebben wij niets ontvangen. Fijn dat er geen
130 opmerkingen zijn. 3. Deze motie is volgens ambtelijke toets uitvoerbaar. Ook dat kan dus geen

obstakel zijn. Kortom, wij gaan er vanuit dat de motie op comfortabele steun kan rekenen. Toch nog even een terugblik op de feiten. Eerder pakten GS hun politieke ruimte en kozen de kant van Circuitpark Zandvoort (CZ) door het onafhankelijke juridische advies van de eigen adviescommissie niet op te volgen. Niet de bescherming van dieren en natuur, maar economische belangen waren daarbij doorslaggevend. Ondertussen bleef het CZ telkens weer de grenzen van het toelaatbare opzoeken met steun van deze provincie in de rechtszalen. Met een zak geld onder de arm wanen zij zich onschendbaar. Het is alleen aan de oplettendheid van natuurorganisaties te danken dat we weten dat het CZ illegaal asfaltgranulaat heeft gestort en daarmee tegen eerdere afspraken in, leefgebied van beschermde diersoorten heeft vernietigd. Je zou zeggen: GS moeten nu echt een streep trekken. Toch handhaven GS via de OD grotendeels niet en zetten in op legaliseren van de illegale asfaltstorting achteraf. Een belangrijk argument van GS daarbij is dat er geen goede alternatieven zouden zijn voor het plaatsen van tribunes. Dat zou alleen kunnen door het aanbrengen van asfaltgranulaat in het duingebied. Maar waar baseren GS zich daarbij op? Puur op de gegevens die door het CZ zelf zijn aangeleverd. Maar GS horen kritisch te kijken naar de door aanvrager aangeleverde gegevens die immers een eigen belang heeft en moet daar blijk van geven. Daarvan is weinig terug te vinden, terwijl er alle reden is om extra kritisch te zijn en wel om minstens twee redenen: 1. Follow the Money heeft in kaart gebracht hoe in praktijk juist dit leunen op alleen de gegevens van de aanvrager zoals het CZ, er structureel toe leidt dat de natuur het bijna altijd verliest van economische belangen. Daar moeten we alert op zijn. 2. Bij natuurorganisaties bestaat een sterk vermoeden dat de belangrijkste reden waarom er asfaltgranulaat in het duingebied is aangebracht, niet is omdat er geen alternatieven zijn, maar omdat er bij het vernieuwen van de racebaan veel asfaltgranulaat vrij kwam. Het afvoeren ervan zou veel geld kosten, dus was het voor CZ verleidelijk het in het duingebied te storten. Tenslotte nu aan PS de vraag: hoe lang laten we burgers ons werk doen om natuur en dieren te beschermen? We vragen u om vandaag weer verantwoordelijkheid te nemen en GS te verzoeken op zijn minst onafhankelijk onderzoek naar de alternatieven te laten uitvoeren. Daarom de volgende motie.

Motie 191/141220 Vreemd aan de orde van de dag

Onafhankelijk onderzoek inzake alternatieven storting asfaltgranulaat CZ

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 14 december 2020

Constaterende dat:

- Het CZ asfaltgranulaat heeft laten storten in een leefgebied van beschermde diersoorten;
- Eerder dit jaar door GS en Omgevingsdienst Noord-Holland Noord (OD) is vastgesteld dat ongeveer vier voetbalvelden leefgebied van beschermde diersoorten permanent of langdurig zijn aangetast;
- Volgens natuurorganisaties zelfs bij mogelijkheden tot herstel, dat herstel van leefgebied tot 20 jaar kan duren;
- Het CZ hier vooraf geen ontheffing voor heeft aangevraagd;
- Door de OD in juni is vastgesteld dat met deze handeling van CZ de wet is overtreden;

- De storting van asfaltgranulaat al in de periode van januari tot maart 2020 gebeurde, maar dat OD er pas achter kwam na oplettendheid van natuurorganisaties;
- 175 - De OD op 17 juni 2020 besloot om over te gaan tot volledige handhaving van de geconstateerde overtreding van het duingebied;
- De OD (namens GS) in juli toch besloot om het grootste deel van de overtreding onbestraft te laten en er sinds 7 september 2020 een ontwerpbesluit voor een ontheffing is, waarmee de storting van asfaltgranulaat achteraf toch gelegaliseerd kan worden;
- 180 - Het al slecht gaat met kwetsbare natuur en diersoorten in Nederland;
- De provincie verantwoordelijk is voor bescherming van de natuur en daarin levende dieren en een zorgplicht heeft.

Overwegende dat:

- 185 - Het CZ eerder een ontheffing Wet Natuurbescherming (Wnb) heeft gekregen om tijdelijk bedreigde diersoorten te verstoren en hun leefgebied aan te tasten voor de bouw van extra tribunes;
- Door het CZ en provincie Noord-Holland daarbij altijd werd gesteld dat de aantasting van het leefgebied van deze dieren als tijdelijk moet worden opgevat en dat o.a. daarom de ontheffing te verantwoorden was;
- 190 - De huidige aantasting door asfaltgranulaat niet tijdelijk is;
- Een belangrijk argument wat de OD een 180 graden draai deed maken tussen juni en juli/september, is omdat er volgens het CZ geen goede alternatieven zijn voor het plaatsen van tribunes en volgens het CZ dit alleen kan door het aanbrengen van asfaltgranulaat in het duingebied;
- 195 - Er door de natuurorganisaties alternatieven zijn aangedragen op basis van de technische rapportage van Inpijn-Blokpoel Ingenieursbureau die door CZ en/of OD niet volledig zijn onderzocht en/of technisch uitgewerkt;
- Op 23 november 2020 natuurorganisaties tijdens hun inspraak helder hun standpunt hebben toegelicht over die mogelijke alternatieven en hebben uitgelegd waarom door het CZ niet serieus gezocht is naar alternatieven die recht doen aan de functie van het duingebied als leefgebied van beschermde diersoorten;
- 200 - PvdD, CU en SP in de PS-vergadering van 14 september 2020 aan GS hebben gevraagd onafhankelijk onderzoek te laten verrichten naar een alternatieve funding voor asfaltgranulaat;
- 205 - GS in hun brief van 3 november 2020 aan PS, besproken in de commissie NLG van 23 november 2020, desondanks aangeven dat de OD zich namens GS puur heeft gebaseerd op informatie van het CZ;
- Follow the Money in kaart heeft gebracht hoe door o.a. het leunen op alleen de gegevens van de aanvrager zoals het CZ, natuur het bijna altijd verliest van economische belangen en onvoldoende wordt beschermd;
- 210 - Het van groot belang is om bij activiteiten die schadelijk zijn voor de natuur, een degelijk en onafhankelijk onderzoek te doen naar meer natuurvriendelijke alternatieven.

215 Verzoeken Gedeputeerde Staten om:

- *De OD zo snel mogelijk – in ieder geval vóór het definitieve besluit over de Wnb-ontheffing – alsnog onafhankelijk onderzoek te laten doen naar de door o.a. natuurorganisaties aangedragen alternatieven voor de fundering die minder schadelijk zijn voor de natuur in het duingebied;*
- 220 - *PS te informeren over de resultaten daarvan;*
- *Deze resultaten te betrekken in het definitieve Wnb-besluit*

en gaan over tot de orde van de dag.

Fracties PvdD, SP, CU

225

De **VOORZITTER**: De motie maakt onderdeel uit van de beraadslagingen.

De heer **KLEIN** (CU): Voorzitter. Het kan soms gebeuren dat de overheid een besluit neemt waar je het niet mee eens bent. En dat is prima, zo werkt het in onze samenleving waarin de overheid
230 besluit op basis van democratisch vastgestelde regels. Het wordt echter wel een probleem als de logica achter die besluiten niet te volgen is en dan heeft de overheid een taak om helder te maken waarom keuzes zijn gemaakt en om te laten zien dat alle belangrijke factoren meegewogen zijn. In het besluit over de ontheffing voor de stort van het asfaltgranulaat op het circuit van Zandvoort is de redenering van GS niet te volgen. Daarom hebben wij mede met de
235 PvdD en de SP de motie hiervoor ingediend om een onafhankelijk onderzoek in te stellen naar alternatieven, zodat voor iedereen duidelijk is waarom GS van mening zijn dat het storten van asfaltgranulaat minder schadelijk is voor de natuur dan het aanbrengen van tijdelijke voorzieningen, zoals betonnen stelconplaten. Het probleem is breder, want het zou niet alleen moeten gelden voor dit geval, maar in alle gevallen waarin kwetsbare belangen een rol spelen en
240 er grote twijfels zijn bij maatschappelijke organisaties. Wij vinden dat er dan een extern onderzoek zou moeten worden gedaan om te kijken of de gegevens die de aanvrager indient, inderdaad compleet zijn. Volgens de huidige manier van werken is alleen de opdrachtgever verantwoordelijk voor het uitvoeren van onderzoek en in een recent artikel van Follow the Money is duidelijk aangetoond hoe dit in vrijwel alle gevallen ertoe leidt dat de natuurbelangen het
245 onderspit delven. Daarom een motie Vreemd.

Motie 192/141220 Vreemd aan de orde van de dag

Waarborgen onafhankelijk onderzoek ter bescherming kwetsbare waarden

250 *Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 14 december 2020*

Constaterende dat:

- *Het CZ asfaltgranulaat heeft laten storten in een leefgebied van beschermde diersoorten;*
- 255 - *Eerder dit jaar door GS en Omgevingsdienst Noord Holland Noord (OD) is vastgesteld dat daardoor ongeveer vier voetbalvelden leefgebied van beschermde diersoorten permanent of langdurig zijn aangetast;*
- *Het CZ hier vooraf geen ontheffing voor heeft aangevraagd;*
- *Door de OD in juni is vastgesteld dat met deze handeling van CZ de wet is overtreden;*

- 260
- *De OD (namens GS) in juli toch besloot om het grootste deel van de overtreding onbestraft te laten en er sinds 7 september '20 een ontwerpbesluit voor een ontheffing is, waarmee de storting van asfaltgranulaat achteraf toch gelegaliseerd kan worden;*
 - *Een belangrijk argument van de OD/GS daarvoor is dat er volgens informatie aangeleverd door alleen het CZ geen goede alternatieven zijn voor het plaatsen van tribunes en volgens het CZ dit alleen kan door het aanbrengen van asfaltgranulaat in het duingebied;*
 - *Er door de natuurorganisaties serieuze alternatieven zijn aangedragen, maar dat die door de OD niet volledig zijn onderzocht en/of technisch uitgewerkt.*

Overwegende dat:

- 270
- *De OD zich in zulke zaken namens GS steeds baseert op informatie van een aanvrager zoals het CZ en geen contra-expertise uitvoert;*
 - *Follow the Money in kaart heeft gebracht hoe door o.a. het leunen op alleen de gegevens van de aanvrager zoals het CZ, natuur het bijna altijd verliest van economische belangen en onvoldoende wordt beschermd;*
 - *Het al slecht gaat met kwetsbare natuur en diersoorten in Nederland;*
 - *De provincie verantwoordelijk is voor bescherming van de natuur en daarin levende dieren en een zorgplicht heeft;*
 - *Het van groot belang is om bij activiteiten die schadelijk zijn voor de natuur, een degelijk en onafhankelijk onderzoek te doen naar meer natuurvriendelijke alternatieven.*
- 275
- 280

Verzoeken Gedeputeerde Staten om:

- *In de eerste helft van 2021 te onderzoeken hoe in toekomstige situaties waarbij kwetsbare belangen als natuur en gezondheid in het geding zijn en er grote twijfels zijn vanuit maatschappelijke organisaties, er naast de informatie van de aanvrager contra-expertise ingeschakeld kan worden om tot een volledig geïnformeerd besluit te kunnen komen;*
 - *PS te informeren over de resultaten daarvan*
- 285

en gaan over tot de orde van de dag.

290 *Fracties CU, PvdD, SP*

Voor de goede orde, dit is een iets andere tekst dan hoe de motie eerder voor ambtelijk advies is ingediend, dus het verzoek aan iedereen om even goed naar de ingediende motie te kijken.

295 De **VOORZITTER**: De motie maakt onderdeel uit van de beraadslagingen.

Mevrouw **VAN ANDEL** (CDA): Voorzitter. In de commissie RWK van 23 november is uitgebreid gesproken over de rol van kernenergie in de toekomstige energievoorziening in Noord-Holland. In 2018 is door PS een motie aangenomen tegen de bouw van kerncentrales in Noord-Holland.

300 Deze motie zorgt ervoor dat wij in dit huis – waar wij nu helaas niet zitten – geen enkele vorm van kernenergie op wat voor manier dan ook willen steunen. Ondertussen heeft de wereld echter

niet stilgestaan. Steeds meer deskundigen zeggen dat wij zonder kernenergie de klimaatdoelen niet gaan halen. Bovendien zijn er nieuwe kansrijke vormen van kernenergie opgekomen waarbij thoriumreactors – ook wel gesmolten zout proefreactors genoemd – kansrijk blijken. Deze vorm van kernenergie produceert geen langlevend kernafval en heeft minder nadelen dan reactoren die uranium gebruiken. In de tussentijd zijn een aantal politieke partijen, waaronder D66 en GL, landelijk wat van mening veranderd in het debat over kernenergie. Onderzoek naar nieuwe vormen van kernenergie zoals thorium, wordt inmiddels door deze partijen op landelijk niveau gesteund. We hebben alleen niet zoveel aan deze ontwikkeling als we in Noord-Holland een motie hebben liggen met een totaalverbod op alle soorten en maten kerncentrales. Als we klimaatverandering echt serieus nemen, hebben we alle technieken nodig en hebben wij al het onderzoek nodig. Daarom een motie.

Motie 193/141220 Vreemd aan de orde van de dag

Onderzoek naar toekomstige thoriumreactor

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 14 december 2020

Constaterende dat:

- *De energietransitie alleen succesvol kan zijn wanneer er voldoende CO2 vrije stroom geproduceerd kan worden om de energieproductie uit fossiele bronnen te vervangen;*
- *Op dit moment nog onzeker is of dat haalbaar is;*
- *De kans op haalbaarheid kleiner wordt, naar mate meer technieken worden uitgesloten;*

Overwegende dat:

- *Het wenselijk is om nieuwe technieken te ontwikkelen die een bijdrage kunnen leveren aan een toekomstige betrouwbare, betaalbare en duurzame energievoorziening;*
- *Moderne kernreactoren, zoals kleine, modulaire reactoren, kernfusie-reactoren of gesmolten-zout reactoren voordelen kunnen hebben ten opzichte van de meest toegepaste bestaande techniek voor kernenergie (de drukwaterreactor of hogedrukreactor);*
- *Noord-Holland met o.a. het onderzoek in Petten kennis heeft over gesmolten-zout-reactoren/thoriumreactoren;*
- *De TU Delft over dit type kernreactoren het volgende zegt: “De thoriumreactor is inherent veilig, produceert veel minder (en minder gevaarlijk) radioactief afval en is daarmee een uitstekende technologie om mondiaal de CO2-uitstoot terug te brengen, bijvoorbeeld in combinatie met zonne- en windenergie.”*
- *Het onderzoek in Petten kan leiden tot een proefcentrale waarmee meer duidelijk kan worden over haalbaarheid en betaalbaarheid van deze techniek.*

Roepen het college op:

Ruimte te bieden aan onderzoek naar de ontwikkeling van een toekomstige gesmolten-zout-proefreactor/thoriumproefreactor

en gaan over tot de orde van de dag.

345 *Fracties CDA, OSNH, 50plus/PvdO, FvD*

De **VOORZITTER**: De motie maakt onderdeel uit van de beraadslagingen.

350 De heer **VAN DEN BERG** (OSNH): Voorzitter. Hartelijk dank voor de mogelijkheid om het woord te voeren over deze belangrijke motie. Daarnaast ook een woord van dank voor de constructieve samenwerking met het CDA en dan vooral met de heer Wijmenga. Het politieke landschap rondom de energietransitie verandert voortdurend. Klimaatdoelen worden keer op keer niet gehaald. Biomassacentrales zijn geen oplossing gebleken en met enkel zon- en windenergie gaat het niet lukken. Er is namelijk geen opslagmogelijkheid om het intermitterende karakter daarvan te corrigeren. Wij willen dat het wel lukt en willen inzetten op een schone, betaalbare en betrouwbare energievoorziening in Noord-Holland. Met zon en wind alleen is het technisch onmogelijk en daarnaast onbetaalbaar. Om deze reden hebben wij samen met het CDA een discussienota ingediend om samen te werken aan een langetermijnvisie, dank voor de constructieve bijdrage van andere partijen in deze discussie. Tot ons genoegen zijn op landelijk niveau ook D66 en GL van mening veranderd. Wij hopen dat het ook op provinciaal niveau het geval zal zijn. Mijn vraag aan u is om samen met ons mee naar voren te gaan. Laten wij met elkaar strijden met open vizier en alle mogelijkheden betrekken. Wij kunnen met deze motie ruimte bieden aan innovatie, die de leveringszekerheid van duurzame energie voor de toekomst garandeert. Ik reken op uw steun.

365

Motie 194/141220 Vreemd aan de orde van de dag

Onderzoek naar toekomstige thoriumreactor

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 14 december 2020

370

Constaterende dat:

- *De energietransitie alleen succesvol kan zijn wanneer er voldoende CO2 vrije stroom geproduceerd kan worden om de energieproductie uit fossiele bronnen te vervangen;*
- *Op dit moment nog onzeker is of dat haalbaar is;*
- 375 - *De kans op haalbaarheid kleiner wordt, naar mate meer technieken worden uitgesloten;*

Overwegende dat

- *Het wenselijk is om nieuwe technieken te ontwikkelen die een bijdrage kunnen leveren aan een toekomstige betrouwbare, betaalbare en duurzame energievoorziening;*
- 380 - *Moderne kernreactoren, zoals kleine, modulaire reactoren, kernfusie-reactoren of gesmolten-zout reactoren voordelen kunnen hebben ten opzichte van de meest toegepaste bestaande techniek voor kernenergie (de drukwaterreactor of hogedrukreactor);*
- *Noord-Holland met o.a. het onderzoek in Petten kennis heeft over gesmolten-zout-reactoren / thoriumreactoren;*
- 385 - *De TU Delft over dit type kernreactoren het volgende zegt: “De thoriumreactor is inherent veilig, produceert veel minder (en minder gevaarlijk) radioactief afval en is daarmee een*

uitstekende technologie om mondiaal de CO2-uitstoot terug te brengen, bijvoorbeeld in combinatie met zonne- en windenergie."

- *Het onderzoek in Petten kan leiden tot een proefcentrale waarmee meer duidelijk kan worden over haalbaarheid en betaalbaarheid van deze techniek.*

Roepen het college op:

Ruimte te bieden aan onderzoek naar de ontwikkeling van een toekomstige gesmolten-zout-proefreactor/thoriumproefreactor

en gaan over tot de orde van de dag.

Fracties OSNH, CDA, 50plus/PvdO

De **VOORZITTER**: De motie maakt onderdeel uit van de beraadslagingen.

De heer **ZOON** (PvdD): Voorzitter. Stelt u zich eens voor. Er is iets aan de hand met mijn kozijn, maar ik weet niet precies wat. Als ik aan mijn schilder vraag wat ik moet doen, dan zegt die: schilderen. Een aannemer zegt: repareren. Mijn glazenwasser? De spons erover. Dit noemen we het WC-eend effect. Een bakker bakt brood, een melkboer verkoopt melk en een jager zal schieten. Als de provincie aan de FaunaBeheerEenheid vraagt wat te doen, willen ze de fauna beheren met het geweer. Je kunt het ze bijna niet kwalijk nemen. Het is daarom goed om bij een kozijn meerdere meningen te vragen. Zo'n second opinion is heel gebruikelijk. De provincie doet dat ook bij aanbestedingen. We maken effectrapportages en vragen contra-expertises. Zeker als we zien dat een vorig plan niet de beoogde uitwerking heeft. In dit geval is zo'n contra-expertise nogal gewenst. Het oude Faunabeheerplan damherten heeft niet gewerkt en het nieuwe intensiveringsplan gaat uit van dezelfde uitgangspunten en hetzelfde resultaat. De weg ernaar toe is alleen nogal dodelijk. Het nieuwe beheerplan heeft de focus op vrouwelijke damherten, waarvan de meeste zwanger zijn. Hun afschot helpt dubbel om de groei omlaag te brengen. De barmhartigheid zit erin dat geprobeerd wordt om kinderen eerst en daarna de moeder te doden, als dat al lukt. We hebben de tijd, GS hebben vorige maand al besloten om de huidige ontheffing te verlengen tot 1 november 2021 en die ontheffing is ook afgegeven. Daarnaast is het nieuwe beheerplan procedureel niet helemaal rond. Dit schreeuwt om een contra-expertise, een second opinion. Kan het niet anders? Minder dodelijk. Niet alleen om het doodschieten van meer dan 5.000 damherten, zwangere vrouwen en kinderen eerst, maar ook met het jaarlijkse afschot daarna van 470 dieren ieder jaar weer. Kan je als mens tegen een second opinion zijn in de wetenschap dat er tijd voor aanvullend advies is? Maar de beslissing voor extra advies moet vanuit PS komen. In de commissie hebben we uitgebreid de discussie gevoerd vanuit partijstandpunten. Los van partijpolitiek, als individuele afweging, mag iedereen in de Staten zijn eigen mening geven. Daarom een hoofdelijke stemming over de motie die de PvdD, samen met de SP, de PVV en OSNH indient.

Motie 195/141220 Vreemd aan de orde van de dag

Red Team: second opinion voor de damherten

430 *Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 14 december 2020*

Constaterende dat:

- *Het Faunabeheerplan damherten 2016-2020 niet heeft gebracht wat Gedeputeerde Staten voor ogen hadden;*
- 435 - *Het nieuw opgestelde Faunabeheerplan damherten Duingebieden Noord- en Zuid-Holland 2020-2026 een voorzetting van het huidige beleid is;*
- *Vele duizenden damherten tussen 2020 en 2026 doodgeschoten zullen worden;*
- *Het plan is om ook daarna elk jaar opnieuw circa 470 damherten te blijven doden.*

440 *Overwegende dat:*

- *Er geschoten wordt op zwangere hinds en hinds met kinderen;*
- *Bij het opstellen van het Faunabeheerplan damherten dierenbeschermingsorganisaties vrijwel geen invloed hebben gehad;*
- 445 - *Een second opinion buiten de Faunabeheereenheid, nieuwe, innovatieve mogelijkheden kan bieden;*
- *De huidige ontheffing van GS is verlengd tot (uiterlijk) 1 november 2021.*

Verzoeken GS om:

- 450 - *Om een RedTeam samen te stellen vanuit wetenschappers en dierenwelzijnsorganisaties;*
- *Het RedTeam de opdracht te geven een second opinion te geven op het vraagstuk damherten in de Amsterdamse Waterleidingduinen en Nationaal park Zuid-Kennemerland, met geweldloze intentie en hierover een advies uit te brengen aan GS;*
- *Dit advies te geven binnen 2 maanden na samenstelling;*
- 455 - *Te wachten met het verlenen van ontheffingen gebaseerd op het Faunabeheerplan damherten 2020-2026 totdat er een advies ligt van het RedTeam*

en gaan over tot de orde van de dag.

Fracties PvdD, SP, PVV, OSNH

460

De **VOORZITTER**: De motie maakt onderdeel uit van de beraadslagingen en hier zal een hoofdelijke stemming over plaatsvinden.

De heer **KOHLER** (OSNH): Voorzitter. Ik zal het kort houden, want ik moet in de komende twee
465 jaren schipperen met mijn tijd, althans als de subsidieregeling die in 2015 is aangepast over de
gevolgen van de splitsing van een fractie, niet wordt aangepast. Dat heeft namelijk voor ons veel
consequenties. Vijf mensen die zich hebben afgesplitst en daarmee nog steeds de grootste
oppositiepartij in de provincie blijven, zullen de komende twee jaar en drie maanden ernstig
gehandicapt moeten werken in verband met een behoorlijke ingreep in de spreektijd en ook de
470 mogelijkheden om fractieondersteuning in te huren, worden aanzienlijk beperkt. Het komt erop
neer zoals we ook in de pers hebben kunnen lezen, dat wij de komende twee jaar en drie
maanden min of meer voor spek en bonen en als stemvee in PS kunnen functioneren. Daar willen

wij iets aan gaan proberen te doen en de collega-Statenleden meenemen in de volgende motie Vreemd.

475

Motie 196/141220 Vreemd aan de orde van de dag

Verzoek toepassing artikel 7, derde lid, van de Subsidieverordening fractie- bijdragen Noord-Holland 2015.1

480

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 14 december 2020

Constateerende dat:

- *Per heden, 14 december 2020, de Onafhankelijke Statenfractie Noord-Holland (OSNH) toetreedt tot Provinciale Staten;*
- 485 - *Deze fractie bestaat uit vijf leden van de Forum voor Democratie Noord-Holland (FVD NH) fractie;*
- *De fractie OSNH qua omvang (5:3) groter is dan de FVD NH-fractie;*
- *Poging tot onderlinge minnelijke schikking mislukt is;*
- *OSNH als gevolg daarvan Provinciale Staten verzoekt zich uit te spreken over rechtmatige*
- 490 *opvolging.*

Overwegende dat:

- *Het wenselijk is om alle gekozen leden van Provinciale Staten optimaal te kunnen laten functioneren;*
- 495 - *Dit door toepassing van artikel 7 lid 1 en 2 de komende twee jaar niet het geval kan zijn;*
- *Als gevolg daarvan 10% van de Statenleden min of meer voor spek en bonen meedoen;*
- *De vijf statenleden van OSNH gezamenlijk minder spreektijd en ondersteuning hebben dan een eenmansfractie;*
- *Dit nooit de bedoeling geweest kan zijn van de in 2015 aangescherpte*
- 500 *subsidieverordening, die tot doel had te voorkomen dat elke afsplitsing een volledig vast budget en spreektijd kreeg;*
- *Daarmee de mogelijkheid om naar rato te verdelen onmogelijk is;*
- *Lid 3 van het artikel echter wel deze mogelijkheid biedt als PS niet kunnen beoordelen wie rechtmatig opvolger is;*
- 505 - *Er goede argumenten zijn om ook geen rechtmatig opvolger aan te wijzen:*
- *Twee van de vijf huidige actieve bestuursleden van de Stichting fractieondersteuning FVD NH ook nog steeds lid van FVD zijn;*
- *De vijf fractieleden van OSNH het provinciale programma van FVD nog altijd steunen en ook als eigen OSNH programma gaan voeren;*
- 510 - *De leden van OSNH juist onder andere titel doorgaan vanwege doorlopende politieke bemoeienis vanuit het hoofdkantoor met het oorspronkelijke FVD NH-programma;*
- *De verwikkelingen binnen FVD het geloofwaardig opereren de FVD NH fractie steeds onmogelijker maakten en veel individuele FVD Statenleden ook persoonlijk beschadigde;*
- *Dit uiteindelijk de druppel was voor vijf Statenleden om afstand te nemen van de naam*
- 515 *FVD en noodzakelijkerwijs tot het samengaan in een nieuwe fractie genoodzaakt waren.*

Verzoeken Gedeputeerde Staten:

*Artikel 7.3 van het subsidiereglement toe te passen en daarmee vijf Statenleden tot maart 2022
520 normaal te kunnen laten functioneren*

en gaan over tot de orde van de dag.

Fractie OSNH

525 De **VOORZITTER**: De motie maakt onderdeel uit van de beraadslagingen.

De heer **HOOGERVORST** (SP): Voorzitter. Een zusterrelatie is een verbintenis met een stad of provincie in een ander land ter bevordering van de economische, culturele en/of maatschappelijke onderlinge verbanden. Onze provincie heeft sinds mei 1994 een economische
530 zusterrelatie met de Chinese provincie Shandong. Wij zijn voorstander van het onderhouden van vriendschapsbanden met andere steden en provincies, het is belangrijk voor de economische relatie maar ook – en daar zou best wat meer aandacht voor mogen zijn – voor culturele en sociale uitwisseling. Echter, wanneer een relatie bestaat met gebieden of een gebied in landen
535 waar men er andere normen en waarden op het gebied van mensenrechten op nahoudt, dan zetten wij en hopelijk ook andere rechtgeaarde fracties, een streep. Wanneer wij in overweging nemen dat de provincie de mensenrechten van de inwoners respecteert en het hoog in het vaandel heeft en het onmogelijk lijkt of is om bij elke bijeenkomst gericht op het versterken van de contacten van het Noord-Hollandse bedrijfsleven met de provincie Shandong, de Chinese mensenrechtensituatie aan de orde te stellen, dan leidt dat namens ons en OSNH tot het indienen
540 van een motie Vreemd.

Motie 197/141220 Vreemd aan de orde van de dag

Stopzetten zusterrelatie Noord-Holland met Chinese provincie Shandong

545 *Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 14 december 2020*

Concluderende dat:

- *De provincie Noord-Holland al sedert 10 mei 1994 een economische zusterrelatie heeft met de provincie Shandong in China;*
- 550 - *De opvattingen over mensenrechten in China sterk afwijkend zijn van de opvattingen over mensenrechten in Nederland;*
- *De mensenrechtenorganisatie Amnesty International de opvatting huldigt dat China de mensenrechten niet respecteert;*
- *Dit blijkt uit de wijze waarop de volksrepubliek China omgaat met de mensenrechten in*
555 *Xinjiang, Tibet en Hongkong.*

Overwegende dat:

- *De provincie Noord-Holland de mensenrechten van de inwoners respecteert en hoog in het vaandel heeft;*
- 560 - *zich dit niet vertaalt in de zusterrelatie met de provincie Shandong in China, omdat de zusterrelatie louter economisch is en bedoeld om het bedrijfsleven zakelijke verbindingen te doen aangaan;*
- *Het onmogelijk is om bij elke bijeenkomst, gericht op het versterken van de contacten van het Noord-Hollandse bedrijfsleven met de Chinese provincie Shandong, de Chinese*
- 565 *mensenrechtensituatie aan de orde te stellen;*
- *Gedeputeerde Staten in deze bestuursperiode niet (meer) voornemens zijn om handelsmissies naar Shandong te organiseren;*
- *Het daarom wenselijk is om als provincie Noord-Holland ook in de toekomst geen contacten meer te hebben met een Chinese provincie.*

570 *Besluiten het college van GS op te roepen:*

- *Met een voorstel te komen waarin wordt toegewerkt naar het opzeggen van de de zusterrelatie met de provincie Shandong, dan wel naar het bevroeren van deze zusterrelatie totdat de mensenrechten in China weer gerespecteerd zullen worden;*
- 575 - *Dit als zodanig de Chinese provincie Shandong onder de aandacht te brengen;*
- *Dit betreffende voorstel aan PS voor te leggen uiterlijk 31-3-2021*

en gaan over tot de orde van de dag.

Fractie SP, OSNH

580 De **VOORZITTER**: De motie maakt onderdeel uit van de beraadslagingen.

Mevrouw **ER** (GL): Voorzitter. Eerst wil ik benadrukken dat de jacht op damherten of welke dieren dan ook, voor ons nooit een voorkeursmethode is geweest of ooit zal zijn. Gezien de

585 toenemende en grote schade aan de natuur in de Amsterdamse Waterleidingduinen, een N2000-gebied, zijn wij van mening dat beheer in dit geval noodzakelijk is. Hoewel wij de wens van de PvdD voor een alternatieve methode begrijpen en deze met hen delen, denken wij wel dat een onderscheid moet worden gemaakt tussen werkbare en niet werkbare oplossingen. Hoe langer wij niet beheren, hoe meer schade de natuur lijdt en dat kunnen en mogen wij niet laten

590 gebeuren. Wij zien in een onderzoek naar de toepassing van anticonceptie dat kan lopen naast de uitvoering van het plan van de FBE en dat past bij de belofte van gedeputeerde Rommel om dit nog een keer goed te bekijken, een realistisch alternatief voor de toekomst.

Motie 198/141220 Vreemd aan de orde van de dag

595 Onderzoek naar de toepassing van anticonceptie aan damherten

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 14 december 2020

Constateernde dat:

- 600 - *De afgelopen jaren is het aantal damherten toegenomen. Dit zorgt voor schade aan de*

natuur en voor overlast in het verkeer en de omgeving;

- *Ondanks veelvuldig onderzoek naar diervriendelijke alternatieven voor populatiebeheer, is tot op heden afschot de best mogelijke oplossing gebleken;*
- *Het actief beheer met afschot heeft echter niet tot de gewenste populatie van duizend damherten geleid;*
- *De Faunabeheereenheid Noord-Holland nu voorstelt in haar nieuwe beheerplan om de komende twee jaar vierduizend damherten te doden.*

Overwegende dat:

- *Afschot de afgelopen jaren niet tot het gewenste resultaat heeft geleid.*
- *Hoewel afschot momenteel de meest geschikte oplossing lijkt, het mogelijk is dat er in de toekomst betere en diervriendelijkere alternatieven beschikbaar worden die de provincie kan inzetten en waarvoor de provincie zich in de tussentijd moet blijven inzetten;*
- *Het veterinaire instituut Utrecht afdeling Voortplanting onder leiding van professor Tom Stout al meer dan dertig jaar bezig is met anticonceptie voor grote grazers waaronder damherten;*
- *Uit een rapport van 5 maart 2020 van prof. Stout en vijf hoogleraren blijkt dat anticonceptie gegeven kan worden aan herten, paarden en runderen;*
- *Hieruit volgt dat anticonceptie in de toekomst een goed alternatief zou kunnen zijn voor afschot met betrekking tot het populatiebeheer van damherten in de Amsterdamse Waterleidingduinen.*

Verzoeken het college van GS:

Te onderzoeken of het toedienen van anticonceptie aan damherten zoals voorgesteld in het onderzoek van prof. Stout, toepasbaar is de Amsterdamse Waterleidingduinen

en gaan over tot de orde van de dag.

Fractie GL

De **VOORZITTER**: De motie maakt onderdeel uit van de beraadslagingen. Zijn er nog andere fracties die een motie Vreemd willen indienen? Ik zie geen handjes, aan het eind van de vergadering wordt gestemd over de moties. Wenst nog iemand het woord over de agenda? Zo niet, dan is die conform het voorstel van het presidium vastgesteld.

2.a. Beëdiging en installatie Statenlid fractie DENK

De **VOORZITTER**: Overeenkomstig artikel 10 van het Reglement van Orde, heb ik tot lid van de Commissie voor Onderzoek van de Geloofsbrieven benoemd: de heer Cardol (GL), de heer Deen (PVV) als voorzitter en mevrouw De Vries (PvdA). Ik geef het woord aan de voorzitter.

De heer **DEEN** (PVV): Voorzitter. Ter voldoening aan uw opdracht hebben wij onderzocht de geloofsbrieven en de daarbij behorende bescheiden die het benoemd verklaard lid, de heer Suleyman Koyuncu, aan uw vergadering heeft toegezonden. Het onderzoek heeft aangetoond dat

de blijkens ingevolge artikel W7 2^e lid van de Kieswet aan PS toegezonden afschriften van de
645 besluiten van de voorzitter van het centraal stembureau voor verkiezing van de leden van PS van
14 december 2020 tot lid van PS benoemd is verklaard de heer Suleyman Koyuncu (DENK). Wij
stellen u voor de heer Koyuncu als lid van PS toe te laten.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. De commissie adviseert PS te besluiten de heer Koyuncu toe te
650 laten als lid van PS. Verlangt iemand daarover het woord? Dat is niet het geval, dan is unaniem
door u besloten om de heer Koyuncu als lid van PS toe te laten. Dan ontbind ik de Commissie
voor het Onderzoek van de Geloofsbrieven en ik bedank de commissie voor de verrichte
werkzaamheden. Dan is nu aan de orde de beëdiging van het Statenlid, de heer Koyuncu. Ik
verzoek het Statenlid, de heer Koyuncu, nu op het groene handje te klikken, zodat ik u in beeld
655 kan zetten. Welkom. De heer Everduim heeft mij verzocht om hem ontslag te verlenen conform
artikel 10.w, tweede lid van de Kieswet. Ik heb dat ontslag inmiddels verleend. Zijn lidmaatschap
wordt opgevolgd door de heer Koyuncu en zijn installatie is nu aan de orde. Mijnheer Koyuncu, ik
stel u nu in de gelegenheid om de in artikel 14 van de Provinciewet bedoelde verklaring en
belofte in mijn handen af te leggen. Ik verzoek u als ik straks uw naam noem, uit te spreken de
660 woorden 'dat verklaar en beloof ik'. Ik zal u eerst de formule van de belofte voorlezen. "Ik
verklaar dat ik om tot lid van PS benoemd te worden, rechtstreeks noch middellijk, onder welke
naam of voorwendsel ook, enige gift of gunst heb gegeven of beloofd. Ik verklaar en beloof dat ik
om iets in dit ambt te doen of te laten, rechtstreeks noch middellijk enig geschenk of enige
belofte heb aangenomen of zal aannemen. Ik verklaar dat ik getrouw zal zijn aan de Grondwet,
665 dat ik de wetten zal nakomen en dat ik mijn plichten als lid van PS naar eer en geweten zal
vervullen."

De heer **KOYUNCU** (DENK): Dat verklaar en beloof ik.

670 De **VOORZITTER**: Ik wens u alle geluk met uw Statenlidmaatschap. Ik kan u in deze online
vergadering helaas niet fysiek feliciteren, maar namens PS ontvangt u vanmiddag een bos
bloemen op uw huisadres. Ik zie de felicitaties via de chatfunctie van deze vergadering al
binnenkomen. Ik wens u veel succes met uw lidmaatschap van PS en geniet er ook van. Voor de
kijkers, in de chat wordt de heer Koyuncu door alle Statenleden gefeliciteerd.

3.a. Bekrachtiging besluit GS inzake opgelegde verplichting tot geheimhouding

De **VOORZITTER**: Er zijn geen geheime stukken ter bekrachtiging ingekomen.

680 b. Lijst geheimhouding PS

De **VOORZITTER**: Er zijn tot op heden geen opmerkingen ontvangen door de griffie. Verlangt
iemand daarover het woord? Zo niet, dan stel ik voor de lijst ter kennisgeving aan te nemen.

685 4. Vaststelling notulen van de vergaderingen van 9 en 16 november 2020

De **VOORZITTER**: Er zijn door de griffie tot op heden geen opmerkingen ontvangen. Verlangt iemand over de notulen het woord? Zo niet, dan zijn de notulen van de vergaderingen van 9 en 16 november 2020 vastgesteld.

690

5. Vaststelling strategische Statenagenda

De **VOORZITTER**: Verlangt iemand het woord? Zo niet, dan is daarmee de strategische Statenagenda vastgesteld.

695

6. Vaststelling lijst ingekomen stukken

De **VOORZITTER**: De griffie heeft geen opmerkingen ontvangen. Verlangt nog iemand daarover het woord? Nee, dan is voor wat betreft de afdoening van de brieven conform het voorstel van het presidium besloten.

700

7. Voortgangslijst van moties

De **VOORZITTER**: Door de griffie zijn tot op heden geen opmerkingen ontvangen. Maar ik zie het handje van de heer Zoon.

705

De heer **ZOON** (PvdD): Het verzoek wordt gedaan om de lijst met moties als afgedaan te beschouwen, maar met vier moties hebben wij wat problemen omdat die niet als zodanig zijn behandeld in de commissie. Het is gebruikelijk om te vragen aan de commissieleden of moties daadwerkelijk zijn afgehandeld en voor vier van onze moties is dat niet het geval en dat betreft moties 111, 107, 106 en 68, wij zouden deze graag niet als zodanig willen behandelen in PS nu.

710

De **VOORZITTER**: Die zullen van de lijst afgehaald worden als zijnde niet afgehandeld. Verlangt iemand hierover verder het woord? Nee, dan stel ik voor de lijst als zodanig vast te stellen exclusief moties 111, 107, 106 en 68, op de afdoening van deze vier moties komen wij op een later moment terug.

715

8. Hamerstukken

8.a. Statenvoordracht 62 Aanwijzen nieuw lid Algemene Vergadering Interprovinciaal Overleg

720

8.b Statenvoordracht 59 Vaststelling Legesverordening 2021 en tarieventabel 202

8.c Statenvoordracht 60 Laatste begrotingswijziging

8.d Statenvoordracht 61 Vaststelling Verordening op vergoeding voor diverse adviescommissies Detailhandel NH 2020

725

De **VOORZITTER**: Statenvoordracht 8.c zal worden behandeld als bespreekstuk onder agendapunt 9. Het presidium adviseert in te stemmen met de agendapunten 8.a, 8.b en 8.d. Verlangt iemand hoofdelijke stemming, stemverklaring of aantekening?

730 De heer **DESSING** (FvD): Voorzitter. Stemverklaring bij agendapunt 8.b. Het gaat om kostenstijgingen en kostendalingen in de legesverordening. Wij willen graag meegeven om in de verordening de kosten van met name de gevolgen van de coronacrisis te koppelen en om bij toekomstige prijswijzigingen rekening te houden met de gewenste of ongewenste consequenties van deze kostenveranderingen.

735

De **VOORZITTER**: De besluiten onder 8.a, 8.b en 8.d. zijn aangenomen.

9. 8.c Statenvoordracht 60 Laatste begrotingswijziging

740 De **VOORZITTER**: Ik zal proberen interrupties zoveel mogelijk te accommoderen tijdens de discussie, maar het duurt even om u online in beeld te brengen.

De heer **KLEIN** (CU): Voorzitter. Wij zijn nogal geschrokken van de kaart die de voortgang van de aansluiting op breedbandinternet aangeeft, want daaruit blijkt dat een groot gedeelte van Noord-
745 Holland nog niet is aangesloten op glasvezel of op een andere vorm van breedbandinternet. Dat is natuurlijk raar, want het wordt steeds belangrijker voor onze inwoners nu steeds meer mensen thuiswerken, nu scholieren online lessen volgen en ook veel bedrijven steeds meer zaken online moeten regelen. In de vorige periode hebben PS heel stevig ingezet op een ondersteunende rol door de provincie bij de aanleg van breedbandinternet in witte gebieden. Er is veel gebeurd
750 hebben wij begrepen, er loopt nog een aantal rechtszaken over de rol van de provincie. Wij kunnen in ieder geval concluderen dat de ambitie om zoveel mogelijk inwoners aan te sluiten op snel internet, nog lang niet gehaald is. Wij vinden het om deze reden te vroeg om nu al de € 2 miljoen die daarvoor beschikbaar is, te laten vrijvallen. Wij willen dat minimaal de rechtszaken worden afgewacht, zodat we kunnen bekijken of we andere maatregelen moeten treffen, maar
755 ook of wellicht andersoortige inzet nodig is. Wij kunnen toch geen genoegen nemen met de situatie dat in grote delen van de provincie nog minder dan 20% van de adressen is aangesloten op modern internet? Wij moeten er alles aan doen om ervoor te zorgen dat snel internet voor zoveel mogelijk inwoners beschikbaar komt. Daarom vragen wij GS om bij ons terug te komen met een statusoverzicht en een plan hoe wij snel internet in onze provincie kunnen stimuleren en
760 in afwachting daarvan willen wij die € 2 miljoen graag beschikbaar houden. Daarom een amendement. Het komt erop neer dat de tekst waar staat "een belangrijk deel van het budget (€ 2 miljoen) voor breedbandinternet kan vrijvallen" wordt verwijderd en de begroting en het begrotingsresultaat worden dienovereenkomstig aangepast.

765 **Amendement 55/141220**
Breedband internet

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 14 december 2020

770 *Besluiten in bovengenoemd ontwerpbesluit "besluit 4" als volgt aan te vullen: met dien verstande dat in de laatste begrotingswijziging 2020:*

1. Onder het kopje 5.3.1 "Ruimtelijk vestigingsklimaat verbeteren" op blz. 26 de volgende tekst wordt verwijderd: Een belangrijk deel van het budget (€ 2 mln.) kan vrijvallen.

2. Onder het kopje 2.3.1 "Niet Budgettaire Neutrale wijzigingen." op blz. 5 de volgende tekst wordt verwijderd: Ruimte: minder uitgaven breedband -2 V

3. De begroting en het begrotingsresultaat dienovereenkomstig worden aangepast

Fracties CU, CDA, PvdD, SP, OSNH, FvD

Toelichting: Een goede digitale infrastructuur in de gehele provincie is erg belangrijk. Op het gebied van breedband heeft de provincie de afgelopen jaren veel inspanning geleverd; veel witte vlekken zijn inmiddels aangesloten of staan op de nominatie om aangesloten te worden. Er zijn echter ook nog steeds veel inwoners c.q. ondernemers voor wie de digitale infrastructuur te wensen overlaat. Dit is zichtbaar in de Breedband Atlas (<http://www.stratix.nl/glaskaart/>).

Indieners stellen voor om de reserve die voor dit doel is ingericht, in stand te houden zolang het nog niet duidelijk is hoe de restopgave opgelost gaat worden. Als in een later stadium blijkt dat de middelen definitief niet meer nodig zijn om de ambities van Noord-Holland ten aanzien van breedbandinternet te realiseren, kunnen deze vrijvallen.

De **VOORZITTER**: Het amendement maakt onderdeel uit van de beraadslagingen.

Mevrouw **KAPITEIN** (D66): Voorzitter. In de begrotingswijzigingen in het afgelopen jaar en bij de jaarrekeningen, is heel veel het begrip 'onderbesteding' aan de orde gekomen. Wij hebben iedere keer gemeld dat het college hier wat aan zou kunnen gaan doen en onze gedeputeerde Financiën heeft goede ideeën over hoe om te gaan met deze onderbesteding. Dat is niet gemakkelijk en soms kan het pijn doen, maar het is wel een goede zaak dat wij met elkaar iets willen doen aan de hele grote onderbesteding. Wat betreft het amendement van de CU, is dit hier een voorbeeld van. Voor deze € 2 miljoen zijn op dit moment geen plannen om die te besteden. Dit is een voorbeeld van onderbesteding. Daarnaast heeft de gedeputeerde in de commissie aangegeven hoe zij denkt de internetaansluitingen, hoe die te realiseren en of zij daar deze € 2 miljoen nu voor nodig heeft ja of nee. Wij steunen daarom het amendement van de CU niet en wij steunen wel de gedeputeerde in haar aanpak van de internetaansluiting en van de onderbesteding.

De heer **KLEIN** (CU): Voorzitter. Ik ben wel erg verbaasd over de bijdrage van D66, want nu lijkt zij te suggereren dat wij een onderbesteding kunnen oplossen door alvast bij de laatste begrotingswijziging geld te laten vrijvallen. Onderbesteding betekent dat wij niet doen wat wij willen en dat is het proces wat hier aan de hand is. Wij hebben geld gereserveerd om internetverbindingen in Noord-Holland te realiseren, dat lukt ons niet en nu gaan wij dat geld laten vrijvallen, maar dat is niet wat wij willen.

Mevrouw **KAPITEIN** (D66): Dat is niet waar, dat is niet wat ik gezegd en bedoeld heb. Wij willen ook de internetverbindingen goed realiseren en de gedeputeerde met de rol die de provincie er nu in heeft, heeft aangegeven dat dit goed komt en goed gaat verlopen. Een andere discussie is als je internet op een andere manier met een andere rol van de provincie wilt gaan uitvoeren,

815 maar dan moet je hele andere plannen gaan maken. Met de huidige manier van werken door de provincie rond de internetverbindingen zijn deze € 2 miljoen niet meer nodig om dit te doen en vallen ze vrij, dan is het een kwestie van onderbesteding. Dit is niet het einde dat de internetverbindingen gerealiseerd gaan worden in de provincie, maar hier kan de gedeputeerde veel meer in detail informatie over geven dan ik.

820

De heer **KLEIN** (CU): Dan wacht ik de reactie van GS af.

De heer **HOOGERVORST** (SP): Voorzitter. Ik ben mevrouw Kapitein helemaal kwijt in haar redenering. D66 vindt het heel belangrijk dat er zo snel mogelijk voor iedereen goed en gedegen
825 breedbandinternet aanwezig is, maar dan laat ze deze mogelijkheid schieten? Ik wil mevrouw Kapitein oproepen het nog eens even helder aan ons allen uit te leggen.

Mevrouw **KAPITEIN** (D66): Het klopt dat wij de internetverbindingen belangrijk vinden, dat iedereen in de provincie een goede verbinding heeft, maar er zijn nu plannen om dit te
830 realiseren. Er worden nu acties uitgevoerd en die gaan ertoe leiden met de huidige aanpak, dat iedereen internet zou kunnen gaan krijgen met de huidige marktpartijen. Zo hebben wij dit begrepen van onze gedeputeerde in de commissie EFB. U kunt hierop de notulen teruglezen. De laatste € 2 miljoen is daar niet voor nodig om dit te realiseren. Als u zegt, wij vinden dat de provincie een hele andere rol moet hebben rondom de samenwerking met marktpartijen om
835 internet te realiseren, dan hebben wij veel meer geld nodig dan die € 2 miljoen en dan is er een hele andere manier van werken nodig. Maar in de huidige afspraken die gemaakt zijn over welke rol de provincie heeft om de internetverbindingen te faciliteren en stimuleren en partijen bij elkaar te brengen, is deze € 2 miljoen niet nodig, heeft de gedeputeerde aangegeven. Dan is het een kwestie van onderbesteding geworden.

840

De heer **HOOGERVORST** (SP): Mevrouw Kapitein zegt nu eigenlijk hetzelfde als net en dat is evenmin helder. Mevrouw Kapitein geeft aan dat er nu gewerkt wordt aan een andere constructie, een andere oplossing, maar mevrouw Kapitein kan nu wel al zeggen dat die € 2 miljoen niet nodig zijn. Dat valt volgens mij niet met elkaar te rijmen.

845

Mevrouw **KAPITEIN** (D66): Ik heb niet gezegd dat er nu aan een andere constructie gewerkt wordt. Met de huidige manier van werken, de manier waarop de provincie partijen bij elkaar probeert te brengen en de manier waarop marktpartijen dit willen gaan realiseren, dat het er nu naar uit ziet dat het lukt om iedereen op deze wijze een internetverbinding te geven en daar zijn
850 de laatste € 2 miljoen niet voor nodig. Als u er niet in gelooft dat op deze manier geheel Noord-Holland aan een goede internetverbinding wordt geholpen en wij geloven dat er een andere manier van werken nodig is en dat de provincie zelf de internetverbindingen moet gaan aanleggen, dat lukt nooit met de € 2 miljoen, daar is veel meer geld voor nodig.

855 De heer **HEIJNEN** (CDA): Voorzitter. Ik deel de verbazing van de heer Klein en de heer Hoogervorst over het antwoord en vooral over de stelligheid van mevrouw Kapitein. Er zit ook een brief bij over de situatie breedband in het buitengebied waarin nog een aantal onzekerheden op

dit punt staan. Het enige waartoe het amendement oproept, is even te wachten tot de onzekerheden duidelijk zijn, zodat wij echt weten of dat geld inderdaad kan vrijvallen of niet. Ik snap niet hoe mevrouw Kapitein kan komen tot zoveel overtuiging dat die € 2 miljoen niet nodig zijn als wij weten dat er nog zoveel onzekerheid is.

Mevrouw **KAPITEIN** (D66): 100% zekerheid kan ik inderdaad niet geven. Als ik te stellig overkom, is dat misschien een verkeerd beeld. Maar wij hebben dit onderwerp besproken in de commissie en toen heeft de gedeputeerde aangegeven dat er plannen zijn die ook uitgevoerd worden, om overall internettoegang op een goede manier te regelen. Die plannen moeten uitgevoerd worden en die € 2 miljoen zijn niet nodig voor die plannen. Als die plannen niet goed uitwerken vanwege de onzekerheden die er zijn en wij zouden een hele andere manier willen hebben om internet aan te pakken, dan moet daar een nieuw plan voor gemaakt worden. Deze € 2 miljoen zijn voor de huidige acties niet nodig. Ik kan mij voorstellen dat u zegt, we weten het nog niet zeker, laten we even afwachten hoe die onzekerheden uitpakken en laten wij deze € 2 miljoen nu niet vrijvallen, maar dat is een consequentie van de financiële regels die wij met elkaar hebben afgesproken en die hebben te maken met onderbesteding en de manier waarop wij daarmee om willen gaan.

De heer **HEIJNEN** (CDA): Voorzitter, waarom wachten wij dan nog? In de brief van 26 november van de gedeputeerde over de resultaten van onder andere twee pilots voor het op gang brengen van de aanleg van glasvezel in witte buitengebieden, als wij al zo zeker zijn dat wij dat geld niet nodig hebben. Volgens mij is hier ook geen sprake van, dat is mijn ene vraag. De tweede vraag, zij heeft het over regels van onderbesteding, maar het gaat hier gewoon om een reservering van een project dat nog niet is afgerond en wij nog helemaal niet kunnen spreken over onderbesteding, omdat er nog onzekerheden zitten in het project en omdat het nog niet is afgerond. Hoe kijkt mevrouw Kapitein daar tegenaan?

Mevrouw **KAPITEIN** (D66): Ik kijk er niet anders tegenaan dan in de discussie die wij in EFB hebben gehad, waarin wij hebben gehoord dat er nog voldoende mogelijkheden zijn om de projecten en de zaak nu uit te voeren. Ik heb geen aanvullende of andere informatie om dat verder uit te leggen. Het wordt een herhaling van zetten.

De heer **DULFER** (GL): Voorzitter. Grosso modo was ik het eens met het betoog van D66. Ik heb begrepen van de gedeputeerde dat wat haar betreft, dit project afgelopen was en dan zijn onze regels nu eenmaal dat wij dan het geld laten terugvallen naar de algemene reserve en dat eventueel nog lopende zaken uit de exploitatie betaald kunnen worden. Ik wil graag van mevrouw Zaal horen of mijn beeld correct is dat wat haar betreft, dit project afgelopen is. Mochten er nog redenen zijn om het tekort aan breedbandaansluitingen op een andere of nieuwe manier aan te pakken, dat wij daarvoor een nieuw initiatief afwachten. Op dit moment is dit project afgesloten.

De heer **KLEIN** (CU): Voorzitter. Mijn vraag aan GL is hoe het kan dat een project is afgesloten als wij nog wachten op de uitkomst van pilots en de uitspraak van de rechter? Dan is het toch veel logischer dat wij eerst wachten tot het project echt definitief als afgesloten beschouwd kan

900 worden en dan pas het geld laten vrijvallen. Heeft u gekeken naar de status van internet in Noord-Holland op die kaart? Het is dramatisch.

De heer **DULFER** (GL): Dat laatste ben ik met u eens, want als dat inderdaad minder dan 20% is, dan voldoet dat niet aan onze doelstellingen, dat is zo. Daarom herhaal ik de vraag aan de
905 gedeputeerde, zij geeft aan dat wat haar betreft het project is afgesloten en dat laat ik mij dan toch even bevestigen door haar. Op dat moment hebben wij de afspraak met elkaar dat in dat geval de reserves in het project terugvallen in de algemene reserve. Daar ben ik heel erg voor, net zoals mevrouw Kapitein zei, omdat wij moeten voorkomen dat wij allerlei spokende projecten krijgen die eindeloos doorgaan zonder dat daar een duidelijk einde aan komt.

910

De heer **HEIJNEN** (CDA): Voorzitter. Ik ben het helemaal met de heer Dulfer eens dat als een project is afgerond, het geld terugvloeit naar de algemene reserve, maar ik verzoek hem even naar de C-stukken van EFB terug te gaan, nr. 13.b., een brief van GS aan PS inzake uitstel stand van zaken breedband buitengebied en waarin letterlijk staat dat er nog steeds onduidelijkheid is
915 over het project, over de uitspraak van de Raad van State, wij wachten op de pilots. Hoe kan hij concluderen deze brief lezende, dat dit project is afgerond?

De heer **DULFER** (GL): Daarin laat ik mij souffleren door de gedeputeerde die dat gesteld heeft. Ik herhaal de vraag aan de gedeputeerde om dat nog hier een keer duidelijk te herhalen dat dat het
920 geval is. Ik heb mijn betoog afgerond.

Mevrouw **VAN MEERTEN** (VVD): Voorzitter. Ik ga niet de discussie over financiën nog eens over doen, maar ik wil wel herhalen dat ik in EFB ook gehoord heb op het inhoudelijke punt dat de gedeputeerde heeft aangegeven dat mocht er nog geld noodzakelijk zijn voor een goed
925 breedbandinternet in Noord-Holland, dat dat te allen tijde aanwezig zal zijn. Daar vaar ik op. Ik vind het fijn als de gedeputeerde hier in PS deze toezegging nog een keer kan doen en als zij die doet, dan is dat voor ons voldoende en is dit amendement overbodig.

Gedeputeerde **ZAAL**: Voorzitter. Vandaag toont aan hoe belangrijk goed internet is voor geheel
930 Noord-Holland en dat delen GS ook. De ambitie om in de gehele provincie goed glasvezel aan te leggen, blijft heel hard overeind staan, maar toch ga ik deze motie ontraden om twee redenen, een financieel en inhoudelijk argument. Ik begin met het financiële argument. Er wordt gesuggereerd dat er een reserve is voor breedband, maar dat is niet het geval. Het was incidenteel geld en daarvoor hebben wij intern de regel, die kunnen we een keer meenemen naar
935 volgend jaar, het nieuwe jaar waarvoor het gereserveerd wordt en daarna valt het vrij in de algemene middelen, omdat we dan opnieuw een afweging kunnen maken waar wij dat geld aan zullen besteden. Het geld voor breedband is al een keer meegenomen naar het volgende jaar en nu besluiten we om dat te laten vrijvallen, omdat wij dat nou eenmaal met elkaar hebben afgesproken als financiële regel. Daarnaast schiet u een gat in de begroting van € 2 miljoen als u
940 dit amendement aanneemt en in het amendement zie ik daarvoor geen oplossing. U heeft het budgetrecht, maar GS ontraden dat in dit geval. Dan het tweede argument. Het is ook niet nodig, want als wij kijken naar de visie en uitvoeringsstrategie breedband die is opgesteld naar

aanleiding van de motie en van het collegeakkoord al van de vorige periode, dan zien wij dat de
 inzet die GS beloofd hebben, is uitgevoerd. Voor twee derde van de provincie hebben wij snel
 945 internet geregeld en voor een derde hebben wij geconstateerd dat daar knelpunten zijn. Voor die
 knelpunten zijn wij gaan kijken naar een clusterbenadering en zijn er wat pilots gestart. U heeft
 in zekere zin gelijk dat het nog loopt, maar als het aankomt op de inzet die wij hebben beloofd
 naar aanleiding van die motie, is die allemaal in werking gesteld en loopt het alleen nog even
 door omdat wij die pilots willen afwachten ten aanzien van een derde witte vlek die nog over is.
 950 Ten aanzien van twee derde die wel gerealiseerd is, hebben wij nog die ene rechtszaak, dus dat
 wachten wij nog af. Die onzekerheden leiden niet tot extra financiële inzet want dat is gewoon al
 geregeld, dus voor de pilot van de clusterbenadering en voor de afwikkeling van de rechtszaken
 is voldoende budget, dus daar is die € 2 miljoen niet voor nodig. Je kunt natuurlijk zeggen, wij
 willen een andere rol van de provincie op het gebied van breedband, omdat wij dit een belangrijk
 955 thema vinden. Ik kan mij daar goed iets bij voorstellen, maar dan moeten wij eerst samen
 discussiëren over welke rol dat gaat zijn en welk financieel plaatje daarbij hoort. Ik kan u wel
 meegeven, dat als wij een grotere rol willen en dat is de enige mogelijkheid om te versnellen, dan
 gaat dat veel meer kosten dan € 2 miljoen en krijgen wij ook te maken met staatssteun, et cetera.
 Dan vind ik dat we echt goed met elkaar de discussie moeten voeren voordat wij daar middelen
 960 voor reserveren. Ik heb u al aangeboden om daar bij de actualisering van de economische
 uitvoeringsagenda nog een keer goed over door te praten en dan denk ik ook als wij dit met
 meerderheid van PS – en ik hoor heel veel enthousiasme voor dit onderwerp – dan komen wij daar
 wel uit, is mijn ervaring. Daarom wil ik voorstellen het nu te doen zoals de begrotingswijziging
 het voorstelt en op een later moment inhoudelijk de discussie te voeren als we ook meer kennis
 965 hebben over die losse eindjes van het huidige beleid, zo noem ik het maar even.

De **VOORZITTER**: Kunnen de mensen in de chat aangeven of er behoefte is aan een tweede
 termijn? Dat is zo.

970 *Tweede termijn*

De heer **KLEIN** (CU): Voorzitter. Ik ben blij te horen dat u ook ziet dat het van belang is dat wij
 zoveel mogelijk Noord-Hollanders voorzien van snel internet en dat wij kijken hoe wij dat als
 provincie kunnen ondersteunen, maar ik heb wel wat vragen bij uw reactie op ons amendement.
 975 Ten eerste geeft u een financieel argument, als het niet meer nodig is, moeten we het laten
 vrijvallen want je mag het maar een jaar meenemen. Daar kan ik nog enigszins in meekomen,
 maar dan vraag ik mij af, waarom doet u dat nu en waarom doen we dat niet bij de jaarrekening?
 Dan zijn wij vier maanden verder en weten wij in ieder geval, hebben wij meer kennis over de
 voortgang van het huidige project. U zegt, het geld is niet meer nodig, want onze inzet is
 980 uitgevoerd, maar gaat het over de inzet of over het resultaat? Als ik naar die kaart kijk, dan zie ik
 dat het er belabberd voor staat en wij willen dat het gerealiseerd gaat worden en niet dat wij
 afvinken dat wij onze inzet hebben gepleegd. Hoe kijkt u aan tegen de huidige stand van zaken?
 U biedt aan om hierover bij de economische agenda verder te spreken of we misschien een
 andere rol moeten kiezen, daar sta ik van harte voor open en het lijkt mij heel goed om dat te
 985 doen.

Gedeputeerde **ZAAL**: Om met de eerste vraag te beginnen waarom niet bij de jaarrekening, het is gebruikelijk om hiervoor het eerst beschikbare moment te kiezen om dat vrij te laten vallen en dat was in dit geval de begrotingswijziging. Dat vinden wij nu ook gerechtvaardigd, omdat de
990 dingen die doorlopen, dat wij daar voldoende middelen voor hebben en als wij een andere besteding willen, wij daar eerst een inhoudelijke afweging voor moeten maken. U zegt, het gaat mij om het resultaat, het gaat ons ook om het resultaat, maar wij hebben met PS een bepaalde rol voor de provincie vastgesteld en daarmee is deze inzet gekomen. Wij hebben daarmee ook twee
995 derde gerealiseerd en voor een derde zijn wij nog hard aan het werk. Dus of we het niet realiseren, dat is nog maar de vraag, dat gaan wij juist zien. Ik ben het met u eens, het kan allemaal sneller, maar dat vraagt om een andere inzet van de provincie. Dat hebben wij eerder al onderzocht en dat leidt tot veel hogere kosten, dan hebben wij het over tientallen miljoenen en dat leidt ook tot heel veel discussie over staatssteun. Als wij nu zeggen, willen 100% garanderen, dan moeten wij die discussie met elkaar aangaan en moeten wij dat goed juridisch onderzoeken.
1000 Ik herhaal maar, dat vergt een andere afweging en die moeten wij dan goed onderbouwd en met goed juridisch advies gaan voeren, en wat mij betreft binnenkort.

De **VOORZITTER**: Wij gaan over tot het peilen van de stemmen via de fractievoorzitters. Wilt u aangeven of u voor of tegen amendement 55 stemt?

1005

Mevrouw **KOCKEN** (GL): Tegen.

De heer **VAN DER MAAS** (VVD): Tegen.

De heer **VOSKUIL** (PvdA): Tegen.

De heer **SMALING** (SP): Voor.

1010 Mevrouw **STRENS** (D66): Tegen.

De heer **DEEN** (PVV): Voor.

De heer **ZOON** (PvdD): Voor.

De heer **KOYUNCU** (DENK): Voor.

De heer **DESSING** (FvD): Voor.

1015 De heer **HEIJNEN** (CDA): Voor.

Mevrouw **VAN SOEST** (50PLUS/PvdO): Voor.

De heer **BALJEU** (fractie Baljeu): Voor.

De heer **KOHLER** (OSNH): Voor.

De heer **KLEIN** (CU): Voor.

1020

De **VOORZITTER**: Amendement 55 is verworpen met 30 stemmen tegen van GL, VVD, D66, PvdA en 24 stemmen voor. Dan breng ik nu de voordracht in stemming.

Mevrouw **KOCKEN** (GL): Voor.

1025 De heer **VOSKUIL** (PvdA): Voor.

Mevrouw **STRENS** (D66): Voor.

De heer **SMALING** (SP): Voor. Wij vinden het jammer dat de gelden voor breedband niet gereserveerd kunnen worden. Wij hopen wel dat GS zien dat hier een volledige oppositie een amendement steunt en wij hopen dat ze dat niet vergeten.

1030 De heer **DESSING** (FvD): Tegen.

De heer **KOHLER** (OSNH): Voor. Wij sluiten ons aan bij de stemverklaring van de SP.

De heer **KLEIN** (CU): Met wrevel stemmen wij voor. Wij sluiten ons aan bij de stemverklaring van de SP.

De heer **HEIJNEN** (CDA): Voor. Ik sluit mij aan bij de stemverklaring van de SP.

1035 De heer **VAN DER MAAS** (VVD): Voor.

De heer **DEEN** (PVV): Voor. Wij sluiten ons aan bij de stemverklaring van de SP.

De heer **ZOON** (PvdD): Voor. Wij sluiten ons aan bij de stemverklaring van de SP.

Mevrouw **VAN SOEST** (50PLUS/PvdO): Voor. Wij sluiten ons aan bij de stemverklaring van de SP.

De heer **KOYUNCU** (DENK): Voor.

1040 De heer **BALJEU** (fractie Baljeu): Voor. Ik sluit mij aan bij de stemverklaring van de SP.

De **VOORZITTER**: De voordracht is aangenomen met 51 stemmen voor en 3 stemmen tegen van FvD.

1045 **9.a. Vragenuur**

De **VOORZITTER**: Voor alle duidelijkheid wil ik erop wijzen dat conform het gestelde in artikel 46 RvO tijdens het vragenuur geen interrupties zijn toegestaan en geen moties kunnen worden ingediend. De spreektijd bij het vragenuur is voor de eerste termijn PS 3 minuten en voor GS ook 3 minuten, tweede termijn PS 1 minuut en voor GS ook 1 minuut. Eventuele aanvullende vragenstellers in tweede termijn krijgen ook 1 minuut. Er zijn een tweetal mondelinge vragen ingediend door de fractie SP inzake afslag A9-Heiloo en door de fractie PvdA inzake Kleiwig Uitdammerdijk. Als eerste gaan we over naar de vragen van de fractie SP over afslag A9-Heiloo. Ik verzoek de indiener de heer Hoogervorst (SP) alsmede gedeputeerde Olthof om nu op het groene handje te klikken, zodat de griffier u in beeld kan zetten.

De heer **HOOGERVORST** (SP): Voorzitter. Wij vragen uw aandacht voor het volgende. In het kader van het infrastructureel mobiliteitsproject afslag A9 Heiloo werden wij enkele weken geleden geconfronteerd met het politieke feit dat het college van B&W van de gemeente Heiloo de meerderheidssteun in de gemeenteraad kwijt is geraakt. De gemeente Heiloo is trekker van het project. Al lange tijd deelt de fractie van de SP – overigens samen met andere fracties in dit huis – haar ernstige zorgen met GS over dit project aan zich en tevens over de wankelende financiering van de afslag. Wat ons betreft zijn nut en noodzaak van de afslag nooit daadwerkelijk aangetoond en kunnen argumenten die worden aangevoerd, steeds in twijfel worden getrokken. Natuurlijk zijn er partijen die graag de afslag willen zien aangelegd, maar argumenten blijven vaag en alternatieven blijven in beeld. Intussen steeg het beschikbaar gestelde krediet voor dit project. De deelnemende gemeenten tastten steeds dieper in de buidel en de provincie ging daar tot op heden steeds in mee. Tot de val van de Heilooose coalitie, sinds enkele weken is de weg naar alsmat stijgende budgetten voor dit project versperd door de bestuurscrisis in deze gemeente.

- 1070 Ons bereikten afgelopen dagen zorgelijke berichten over de stand van zaken. Hierover willen we GS de volgende vragen stellen. Hebben GS in de persoon van gedeputeerde Olthof, onlangs – na het ontstaan van de bestuurscrisis en na onze vragen tijdens de laatste commissievergadering M&B – een gesprek gevoerd met belanghebbende partijen in het plangebied over de ontstane situatie rond de financiering van de afslag A9-Heiloo? Zo ja, wanneer heeft dit gesprek
- 1075 plaatsgevonden en wie waren hierbij betrokken? De berichten die ons bereikten spreken van “Olthof heeft van zijn kant gezegd dat het project de verantwoordelijkheid van alle deelnemende partijen is en dat het project robuust en conservatief is begroot en er niet snel nadere kostenoverschrijdingen te verwachten zijn. Hij heeft ook enkele handreikingen gedaan”. Waarop baseert gedeputeerde Olthof de uitspraak ‘het project is robuust en conservatief begroot’? De
- 1080 afgelopen jaren is het krediet alsmaar verhoogd op basis van besluiten in de deelnemende gemeenten. Waarop baseert de gedeputeerde de aanname dat ‘er niet snel nadere kostenoverschrijdingen te verwachten zijn’? Wat zijn de handreikingen die de gedeputeerde volgens de bron heeft gedaan? En welke rol spelen PS in de verantwoording van deze handreikingen?
- 1085
- Gedeputeerde **OLTHOF**: Vraag 1, op verzoek van de fractievoorzitters van Heiloo heb ik een gesprek gehad over het project aansluiting A9, Heiloo. Dat is een initiatief van de onderhandelende partijen geweest. Dat gesprek heeft op 2 december plaatsgevonden, dus na de commissie M&B. Daarbij waren aanwezig fractievoorzitters van verschillende partijen in Heiloo. Ik
- 1090 twijfel of ik hier de namen van de partijen moet noemen, want ik weet niet in hoeverre openbaar was welke partijen bij het gesprek aanwezig waren en ik vind het niet aan mij om dat te melden. Daar ben ik even terughoudend in. De begroting is de afgelopen tijd opnieuw geïndexeerd, de risico’s zijn opnieuw geïnventariseerd en daar zijn ook reserveringen voor opgenomen en de projectmanagementkosten zijn aangepast aan de opgelopen vertraging. Dat was een belangrijke
- 1095 reden, de vertraging die was ontstaan door de stikstofproblematiek en het bestemmingsplan en voor de stikstofmaatregelen zijn ook reserveringen opgenomen. Al met al hebben wij dus een nieuwe begroting opgesteld die op dit moment degelijk lijkt te zijn, maar de komende tijd zullen wij de begroting regelmatig tegen het licht houden over de robuustheid daarvan, dat hebben wij ook met ze afgesproken. Het krediet is de afgelopen jaren inderdaad verhoogd, onder andere
- 1100 door aanvullende scope, golftunnel, Kapellaan fietsverbinding en het ontwerp is nu volledig uitontworpen, dus daar komen geen veranderingen meer in – dat hebben wij met partijen afgesproken, ook over mogelijke versoberingen – en er worden geen scopewijzigingen meer verwacht, dus ook geen nieuwe kosten. De handreikingen die ik heb gedaan, dat zijn er een aantal geweest. Laat ik duidelijk zeggen, wij hebben het gehad over een gezamenlijk project. Er
- 1105 werd even de indruk gewekt dat dit een project van de provincie zou zijn, dat is in geen geval, want het initiatief kwam van Heiloo en de provincie is bereid gevonden om de uitvoering ter hand te nemen en een financiële bijdrage te leveren. In het gesprek heb ik duidelijk aangegeven dat er binnen de provincie en binnen PS er toch verschillende geluiden zijn dat hiermee de grens, het financiële plafond bereikt is, dus dat ook in PS verschillende partijen heel kritisch kijken naar de
- 1110 financiën en het moeilijk te accepteren zal zijn om nog verdere verhogingen te nemen. De komende maanden zullen wij de begroting gezamenlijk scherp in de gaten houden. Er was een vraag van Heiloo, Heiloo hanteert nu nog een afschrijvingstermijn van 30 jaar en in het NIKG

hebben wij net de afschrijvingstermijn verhoogd naar 50 jaar. Dat zou in ieder geval enige financiële ruimte kunnen betekenen voor Heiloo, maar dan moet ze wel de eigen verordening
 1115 aanpassen. Er was een vraag van Heiloo voor meer subsidies, ik heb aangegeven dat binnen de scope van dit project geen andere subsidies mogelijk zijn, maar dat wij wel gezamenlijk kunnen kijken of er op andere projecten, andere onderdelen nog wel subsidies zijn, zoals bij groen, kleine infra en doorfietsroutes, met elkaar een brede inspanning om te kijken wat daar mogelijk is. Ik heb aangegeven dat als er een positief resultaat zou zijn aan het eind van het project, we
 1120 dan de verdeelsleutel hanteren die voor alle partijen geldt. Nu is opgenomen dat een positief resultaat volledig naar de provincie gaat, en dat ik bereid ben te kijken of wij dat laatste gewoon via de normale verdeelsleutel zoals ook iedereen bijdraagt in de kosten, om daar een mogelijk positief resultaat in mee te nemen. Dat laatste en in antwoord op de laatste vraag, dat zal worden voorgelegd aan GS en PS en dat heb ik duidelijk aan partijen medegedeeld.

1125 De heer **HOOGERVORST** (SP): Voorzitter. De antwoorden zijn helder maar niet op alle vlakken, natuurlijk jammer, maar voor mij wel prettig want dan kan ik nog aanvullende vragen stellen. Ik begrijp dat het gesprek op 2 december heeft plaatsgevonden met enkele fractievoorzitters en niet met de voltallige raad of laat ik zeggen, het presidium van de gemeente Heiloo. Welke status
 1130 had dit gesprek dan? Wij weten dat de begroting onlangs is geïndexeerd, er is een flink bedrag bijgekomen, zo'n € 7 miljoen. Dat maakt het inderdaad misschien wel tot een robuuste en conservatieve begroting, maar als u aangeeft dat risico's bij de nieuwe begroting zijn geïnterpreteerd, dan ben ik benieuwd wat u dan verstaat onder risico's in dit kader? Met wie zijn die geïnterpreteerd en met wie heeft u dat dan afgesproken? Als u het heeft over het verhogen
 1135 van het krediet, ik ben blij dat u het met mij eens bent dat het financiële plafond zo'n beetje bereikt is van dat krediet, overigens heb ik niet gezegd dat het een project van de provincie is. Wij spelen daar wel een belangrijke rol in, al is het alleen maar in het kader van het beschikbaar stellen van het krediet. U geeft aan dat het ontwerp voor zover u dat kunt bepalen, nu volledig is en dat er in de scope van het project niets nieuws wordt verwacht. Bedoelt u daarmee dat er geen
 1140 scopewijzigingen meer zijn toegestaan binnen dit project wat u betreft? U heeft het over handreikingen die u heeft gedaan aan de deelnemende gemeente, in dit geval Heiloo. Kan de provincie wel de handreiking doen dat de afschrijvingsperiode ook voor Heiloo van 30 naar 50 jaar gaat? Volgens mij kan dat niet, dus graag nog even helderheid daarover. Tot slot, kunt u toezeggen dat u namens GS gaat meekijken met de deelnemende gemeente naar de mogelijkheid
 1145 om op andere vlakken dan het project aan zich subsidies los te weken? Volgens mij kunnen GS dat niet toezeggen.

Gedeputeerde **OLTHOF**: Voorzitter. De rol van de provincie bij subsidies, wij zijn niet de aanvrager, dat zijn de gemeenten of andere partijen die subsidies aanvragen, maar wij zijn in
 1150 gesprek met Heiloo in regioverband over het regionaal mobiliteitsprogramma, fietsroutes, kleine infra, verkeersveiligheid en groen. Wij zijn wel een partij die een mogelijke subsidieregeling heeft op verschillende dossiers, daar praten wij met andere partijen over, maar dat betekent niet dat wij namens die partij subsidie aanvragen, maar wij zijn wel subsidieverstrekker. Er wordt op verschillende dossiers met elkaar gesproken van, hoe gaan wij een aantal projecten financieren?
 1155 Zo moet u dat ook zien als het gaat over de breedte van subsidiemogelijkheden die er zijn. De rol

van de provincie, ik heb zeker niet bedoeld dat u dat heeft gezegd, maar er ontstaat soms wel het beeld omdat de provincie er vaak financieel in zit en ook de uitvoerende rol op zich neemt, dat het daarmee een project van de provincie is geworden en dat ook de extra kosten bij de provincie terecht moeten komen. Daarvan heb ik heel nadrukkelijk aangegeven, nee, het project is een initiatief van Heiloo en volgens mij in eerste instantie ook van Alkmaar. De provincie is aangeschoven, wij willen onze rol pakken en daarmee is het een gezamenlijk project geworden en geen project van de provincie, waar een gezamenlijke verantwoordelijkheid ligt en waar gezamenlijk besloten wordt of wij wel of niet doorgaan. Dat heb ik nadrukkelijk benoemd. Partijen die aan tafel zijn geschoven, ik heb daar zelf geen rol in gehad. Ik ben benaderd oor Heiloo of ik bereid zou zijn om een gesprek te hebben met de partijen die met de onderhandelingen bezig waren. U zult begrijpen dat de A9 Heiloo toch wel een belangrijk onderwerp in die gesprekken zal zijn geweest, is mij gevraagd of ik bereid zou zijn om in gesprek te gaan met partijen. Ik heb zelf geen enkele rol gehad in met wie ik wel of niet aan tafel zou zitten, dat was aan Heiloo zelf. De provincie heeft geen rol om afschrijvingen af te spreken of toe te zeggen aan Heiloo. Heiloo heeft aan ons gevraagd van, wij hanteren nog een afschrijvingstermijn van 30 jaar, hoe kijkt de provincie daarnaar? Wij hebben aangegeven dat wij recent in het NIKG de afschrijvingstermijn verhoogd hebben naar 50 jaar, maar het is aan Heiloo om de verordening aan te passen naar 50 jaar. Vaak is er een accountant die advies geeft of de afschrijvingstermijn die gehanteerd wordt, wel voldoende is. Dit is onze rol in dit gesprek geweest en in de afspraken die ik heb gemaakt.

Mevrouw **JELLEMA** (PvdA): Voorzitter. De participerende bewoners van Uitdam en ik moet kwijt dat ik zelden meer constructief participerende bewoners heb gezien dan in Uitdam, zij hebben op 9 december jl. een memo vanuit het HHNK (Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier) gekregen over het 'Standpunt Kleiwig Uitdam'. Het tijdstip waarop dit memo aan de bewoners werd toegestuurd, heeft mij nogal verrast, immers wij waren in afwachting van de terugkoppeling van gedeputeerde Loggen – hetgeen hij in een commissievergadering had toegezegd – over de twee expertmeetings die inmiddels over de Uitdammerdijk zijn gehouden. Wij hebben nog niet de terugkoppeling van de gedeputeerde gekregen, hij heeft daar wellicht ook nog niet de kans toe gehad. Kan de gedeputeerde een toelichting geven op het proces zoals dat nu gelopen is en over de inbreng van de provincie daarin? Kan de gedeputeerde aangeven hoe de verdere overleggen tussen de verschillende partijen nu verder zullen gaan?

Gedeputeerde **LOGGEN**: Voorzitter. Fijn dat mevrouw Jellema deze vragen stelt, zodat ik hierop kan reageren nog voordat de vergadering van de commissie in januari plaatsvindt, omdat op basis van de eerdere ervaringen mijn inschatting was dat wij op dat moment ook een volledig overzicht hadden kunnen bieden van wat er allemaal heeft plaatsgevonden en hoe de gesprekken zijn verlopen. De snelheid waarmee er gecommuniceerd is, heeft ook de provincie verrast. Zoals ik eerder al heb gemeld, is er een expertmeeting geweest onder onafhankelijk voorzitterschap van de provincie. Wij hebben daar een volstrekt neutrale positie ingenomen omdat je daar ook zit met het vertrouwen van de bewoners, maar je zit ook met andere partijen aan tafel, dat hebben wij in een eerste expertmeeting gedaan en daaruit heb ik geconcludeerd dat er voldoende grond was en dat werd ook erkend door de andere partijen, dat een tweede expertmeeting op zijn

1200 plaats zou zijn en die heeft plaatsgevonden onder het voorzitterschap van het HHNK dat uiteindelijk de eerst verantwoordelijke partij is. Zij hebben de noodzaak gezien om zelf het voorzitterschap op zich te nemen. Daar heeft de provincie middels ambtelijke vertegenwoordiging wel bij gezeten, maar in de rol van observator. Dat heeft ertoe geleid dat in dat overleg door een aantal mensen gevraagd is aan HHNK of het niet verstandiger was om eerst een fundamentele uitspraak te doen of überhaupt het verder spreken over de Kleiwig gedaan kon worden, omdat dan wellicht een aantal parameters wellicht losgelaten zouden moeten worden. 1205 HHNK heeft op 7 december besloten dat zij niet voornemens waren om de parameters aan te passen. Dat heeft ertoe geleid dat men daarover is gaan communiceren en dat heeft inmiddels ook plaatsgevonden in het Tweede Kameroverleg en is onder de aandacht van de minister gebracht en die heeft in dat overleg de verantwoordelijkheid volledig teruggelegd bij HHNK. Ik 1210 had het mooi en passend gevonden als wij dat in een mooi feitenrelaas richting PS en de commissie hadden kunnen doen toekomen, maar wij zijn ingehaald door de snelheid waarmee HHNK hierin heeft geopereerd. Hoe nu verder, dat is de belangrijkste vraag. Ik worstel daar zelf ook mee, omdat het niet heel zinvol is om nu nog met deze uitspraak over de Kleiwig-variant te spreken, omdat die verantwoordelijkheid ook door de minister maar ook feitelijk bij HHNK 1215 thuishoort. Ik zou mij willen inspannen om te zorgen dat wij wel met die pilot ecologie waarbij we wel een zo groen mogelijke dijk nastreven, te blijven inzetten, zodat we de optimale vergroening van de dijk met tussen de stenen groeiende kruiden en gewassen optimaal kunnen stimuleren. Ik hoop dat wij over de pilot daar wat meer kunnen zeggen, zodra de eerste resultaten bekend zijn. Ja, ik moet eerlijk zeggen en ik denk dat die vraag ongetwijfeld bij 1220 mevrouw Jellema op de lippen ligt en ik besef dat ik nu een antwoord ga geven op een niet gestelde vraag, maar ik betreur het ook dat als je twee expertmeetings hebt, er zo snel een standpunt ingenomen wordt. Dat past niet helemaal in het proces dat je met elkaar aan de voorkant bent ingegaan. Alleen hebben wij nu ook als provincie de positie om daar iets, daar ben ik wat terughoudend in. Daar hebben wij voor de rest geen rol meer in en dat lijkt mij ook heel 1225 verstandig want die dijken zijn al heel lang afgekeurd, dat wij nu wel zorgen dat het proces dat wij met elkaar ingaan, nu wel op een hele ordentelijke manier verder afgemarcheerd wordt.

Tweede termijn

1230 Mevrouw **JELLEMA** (PvdA): Een aanvullende opmerking, weet u gedeputeerde Loggen, het komt mij een beetje voor dat nu die tweede expertmeeting zonder uw aanwezigheid dan wel met een ambtelijke vertegenwoordiger maar zonder uw voorzitterschap, een beetje uitkomt op als de kat van huis is, dansen de muizen. Ik vergelijk u dan even niet zonder respect met de kat en de muizen die op tafel dansen. Dat vind ik zeer teleurstellend en het is natuurlijk ook een 1235 teleurstellend antwoord wat in het memo gegeven wordt door HHNK. Daar moeten wij mee leren leven. Wij vinden het wel fijn dat u actief wilt zijn in wat er nog nodig is om zo groen mogelijk te zijn in die dijk. Mijn laatste vraag, ik heb het al een beetje in uw beantwoording gehoord, maar ik wil het nogmaals heel duidelijk hebben. Gaat u uw teleurstelling of uw visie op hoe dit project is verlopen, dit antwoord of memo verder is verlopen, dan nog terugkoppelen naar HHNK?

1240

Gedeputeerde **LOGGEN**: Dat heb ik al aan de verantwoordelijke van het HHNK laten weten dat ik wel zorgen heb dat op het moment dat je tot twee expertmeetings komt, dat je daarmee wel een beeld creëert waarop er wat meer verdieping uitgewerkt zou worden dan sec de kille boodschap, wij denken dat het allemaal niet past, dus wij doen het daar verder niet. Het past niet onder de ontwerpinstructie 4, dat standpunt had je ook voor de eerste expertmeeting kunnen innemen. Onze gevoelens lopen daar niet heel ver uit elkaar, daarom heb ik het signaal al eerder aan het HHNK laten weten.

De heer **KLEIN** (CU): Voorzitter. Ik deel uw teleurstelling en die van mevrouw Jellema heel erg en heb erg te doen heb met de mensen in Uitdam, want ze schetsen ons een beeld waarin ze keer op keer het gevoel hebben niet serieus genomen te worden en wat er nu weer is gebeurd, draagt daar niet aan bij. Ik vind het heel ingewikkeld, want wij hebben als PS een hele kleine rol, dat weet ik, en wij hebben aangedrongen op die burgerparticipatie en ook in het vervolg van het traject die burgers zo goed mogelijk te betrekken en nu gaat het weer op een manier waarvan wij met zijn allen denken, wat is dit toch vervelend. Heeft u het gevoel dat u in de toekomst dit soort affaires kunt voorkomen en wat kunt u nog doen om dit zoveel mogelijk bij te sturen dat wij wel proberen en dat het ons lukt om de input van de burgers bij dit traject echt serieus te nemen? Dat misschien niet alleen te doen, maar het ook uit te stralen, want daar ontbreekt het nu volgens mij aan. Ik vind het echt heel naar.

De heer **CARDOL** (GL): Voorzitter. Nog even een aanvullende vraag. De heer Klein zei zeer terecht dat het uiteraard zeer pijnlijk is voor de bewoners van Uitdam hoe dit is gelopen, maar ik zou daar nog iets aan toe willen voegen. Het is volgens mij ook zeer teleurstellend voor de natuurontwikkeling in dat gebied. Het zou ontzettend belangrijk zijn voor het Markermeer als daar echte groene oevers zouden zijn, die ook de mogelijkheden voor de natuur, vissen en vogels zouden versterken. Is er vanuit natuuroogpunt nog iets te doen om ervoor te zorgen dat niet alleen de oever er straks groen uit ziet, maar dat het ook voor de natuur een positieve bijdrage heeft?

Gedeputeerde **LOGGEN**: Voorzitter. De vraag van de CU, hoe zorg je dat het naar de toekomst toe dat wij het gevoel krijgen dat iedereen serieus genomen wordt. Dan ga ik nu even het wel een stukje opnemen voor HHNK, omdat we hier te maken hebben met een hele lange geschiedenis die tot ver voor de vorige bestuursperiode al in gang was gezet en waarin dat hele proces gekenmerkt werd door eerst een periode van intensief communiceren, informeren en participeren en daarna een enorm lange windstilte is geweest omdat men de luiken dichtgooide en men in die periode niet gecommuniceerd heeft en eigenlijk toen met een aantal ontwerpen kwam die ervoor zorgden dat gelijk de vlam in de pan sloeg. Ik denk dat wij hier met zijn allen op een rijdende trein zijn gesprongen die op onderdelen niet op het juiste wissel stond. Met die leerervaring – en zo voel ik het ook en zo vat ik mijn taak ook op – uit het verleden zorgen wij er in een volgend vergelijkbaar traject voor dat wij aan de voorkant hele duidelijke afspraken met elkaar moeten maken om te zorgen dat dit soort zaken niet meer gaan voorkomen en dat wij ook afspraken maken waaraan wij elkaar kunnen houden en elkaar op kunnen aanspreken. Dat is de beste garantie richting de toekomst, om dat echt aan de voorkant te doen en niet te proberen te

- repareren tijdens zo'n proces, want dan zie je dat er zoveel invloeden zijn. Er komt een
1285 rechtszaak tussendoor, er gebeurt van alles en dat roept een beetje Murphy's Law over zich uit.
Met deze wetenschap moeten wij ervoor zorgen dat je er aan de voorkant heel helder over bent,
dat je er hele reële verwachtingen over schept, als het gaat over participatie, hele heldere kaders
met elkaar afsprekt. Waar gaat het dan over en tot hoever ga je daarin? Zodat je niet aan de
achterkant iedere keer dat weer moet bijschaven, omdat je daarmee iedere keer verwachtingen
1290 wekt die in de praktijk lastig waargemaakt kunnen worden. Over de natuurontwikkeling, wij
hebben hier wel met een bijzonder stukje dijk te maken en als je kijkt naar de hele lengte van de
dijk, dan doen wij ontzettend veel aan natuurontwikkeling met vooroevers, met building with
nature, er wordt serieus aandacht aan besteed. Hier hebben wij te maken met een bijzonder
stukje dijk waarin je wel heel erg ingekaderd zit met wat er wel en niet kan. Dat heeft ermee te
1295 maken dat de huizen heel dicht op de dijk staan, dat de dijk al wat smaller is. Zonder heel
technisch te worden, ik denk dat over de hele dijk natuurontwikkeling prima bediend wordt, meer
dan je redelijkerwijs verwacht zou mogen hebben en het hier of daar nog wat extra te doen dan
wij met de Kleiwig voornemens waren, is gewoon heel lastig.
- 1300 De **VOORZITTER**: U bent ook door de spreektijd heen, ik zie nog een handje van mevrouw
Jellema maar wij hebben nu twee rondes gehad en er zijn nog aanvullende vragen gesteld.
Hiermee rond ik het vragenuur af. Ik ga schorsen tot 15.30 uur en dat is een gelegenheid voor
degenen die straks nog moeten antwoorden op de moties Vreemd, dat zijn er een aantal, zodat
wij straks na agendapunt 10 direct door kunnen gaan met het behandelen van de moties Vreemd
1305 aan de orde van de dag. De vergadering is heropend.

10. Actualiteiten

- Mevrouw **ALBERTS** (SP): Voorzitter. Opeen is daar het besef wat de plannen van Hollands Kroon
1310 inhouden toen die plannen zichtbaar werden in het landschap. Alles voor de werkgelegenheid en
economie, was er gezegd, maar dat bleek een roze strik om een cadeau waarvan steeds meer
mensen zich afvragen of dit nu wel het cadeau is wat zij dachten te krijgen. En ze hadden ook al
een woud aan windmolens voor hun neus gekregen. De mensen voelen zich – zacht gezegd – in
het ootje genomen en dus kwam er opstand, petities, ruim 100 zienswijzen op het
1315 bestemmingsplan dat de komst van datacenters mogelijk moet maken, heel veel aandacht in de
media, twee leden van collegepartijen in de raad van Hollands Kroon die opstapten, al dan niet
gedwongen, extra raadsvergaderingen, Kamervragen, kortom er is iets aan de hand. Nu duidelijk
is geworden dat het Ministerie van Economische Zaken de Kop van Noord-Holland heeft
aangewezen, is het de vraag waarom zo'n ingrijpende kwestie door een gemeente als bevoegd
1320 gezag moet worden afgehandeld. Nu kan het de kwaliteit van het bestuur van Hollands Kroon
zijn wat er een potje van maakt, maar zou elk gemeentebestuur wel zo'n klus kunnen klaren? Dit
afdoen als een kwestie van ruimtelijke ordening is namelijk een ernstige versmalling van het
onderwerp. Het raakt zo enorm veel, de energievoorziening, energietransitie, waterhuishouding,
invloed op het landschap in brede zin, participatie. Het is bijna eindeloos. Minister Wiebes houdt
1325 vast aan zijn rol, hij zegt, ik ga er niet over, terwijl wij weten dat het gebied gewoon is
aangewezen door het Rijk. Daarmee zadelt hij Hollands Kroon op met deze klus. De provincie

Noord-Holland – is de stelling van de SP – kan dat niet zo maar over haar kant laten gaan.

Daarom deze actualiteit. Bij deze de vragen die de SP in ieder geval heeft bij de actualiteit en ik heb een viertal moties, aangaande de ontwikkelingen in Hollands Kroon rondom datacenters.

- 1330 Eerst de vragen. Wanneer zijn de gesprekken van GS met B&W van Hollands Kroon gestart en wat was het verloop/de uitkomst daarvan? Misschien is een uitkomst, mijn volgende vraag. Wat was de reden om een zienswijze op de voorgenomen bestemmingsplanwijziging in te dienen? In hoeverre heeft deze handeling te maken met de komst van een en mogelijk meerdere datacenters, in plaats van “normale” bedrijven naar deze bedrijventerreinen? Was de
- 1335 voorgenomen bestemmingsplanwijziging mogelijk onder de PRV? En hoe zit dat nu onder de Omgevingsverordening? Zit daar verschil tussen en zo ja, wat? Op het perceel B1 waar het datacenter gepland is en waar de commotie over is ontstaan, zijn al werkzaamheden gestart. Deelt u de mening dat dit wel heel voorbarig is? Deelt u de mening dat deze werkzaamheden met onmiddellijke ingang moeten worden stopgezet, in ieder geval totdat de gehele procedure qua
- 1340 papierwinkel e.d. is doorlopen, inclusief mogelijke rechtszaken? Het punt is namelijk, stel je voor dat het allemaal niet mag, dan worden voorbereidingen getroffen voor iets wat niet mag en dan zou je kunnen concluderen dat die werkzaamheden moeten stoppen, sowieso. B&W heeft laten weten, wij gaan gewoon door, want wij zijn goed bezig en nog meer van dat soort mooie praat. Welke instrumenten heeft u ter beschikking als Hollands Kroon doorgaat op de ingeslagen weg?
- 1345 Daarmee loop ik een beetje vooruit op de beantwoording van de zienswijze, want ik heb het idee dat GS straks nul op het rekest gaan krijgen op die zienswijze. Dat zijn mijn vragen en daarop vooruitlopend, wil ik ook nog de moties alvast aankondigen en indienen.

Motie 199/141220

- 1350 Datacenters MER

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 14 december 2020

Constaterende dat:

- 1355
- Voor grote projecten altijd een MER moet worden aangevraagd;
 - Dit voor het bestemmingsplan Agriport B1 niet is gedaan;
 - De gemeente Hollands Kroon in eerste instantie daarvoor bevoegd gezag is.

Overwegende dat:

- 1360
- Het voornoemde bestemmingsplan de voorbereiding is voor de komst van een datacenter;
 - Datacenters heel groot zijn en er dus gesproken kan worden van een groot project, waarvoor een MER moet worden aangevraagd.

Besluiten:

- 1365 GS op te roepen zelf een MER-aanvraag in te dienen

en gaan over tot de orde van de dag.

Fracties SP, OSNH

1370 **Motie 200/141220**
Datacenters Archeologie

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 14 december 2020

1375 *Overwegende dat:*

- *De komst van een datacenter een enorme impact heeft op het landschap, niet alleen op het maaiveld en daarboven, maar ook in de bodem;*
- *De gemeente Hollands Kroon nog niet heeft aangegeven dat er voor de komst van het datacenter op het terrein B1 archeologisch onderzoek zal worden gedaan;*
- 1380 - *Archeologie in het recente verleden van de gemeente Hollands Kroon een stiefkindje is gebleken.*

Concluderende dat:

De provincie de hoeder is van de archeologie.

1385

Besluiten:

GS op te roepen zelf opdracht te geven voor het doen van archeologisch onderzoek, indien de gemeente Hollands Kroon dit verzuimt

1390 *en gaan over tot de orde van de dag.*
Fracties SP, OSNH, FvD

Enige tijd geleden hebben wij vragen gesteld naar aanleiding van de nogal klungelige manier van omgaan met archeologie door de gemeente Hollands Kroon, want die vinden alles maar te duur.

1395

Motie 201/141220
Datacenters Regie

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 14 december 2020

1400

Overwegende dat:

- *Datacenters niet weg te denken zijn uit de ICT-ontwikkelingen;*
- *Datacenters altijd in een gemeente worden gebouwd, waardoor die gemeente het bevoegd gezag is om voor de benodigde papierwinkel te zorgen;*
- 1405 - *Datacenters niet uitsluitend een lokale functie hebben, maar een functie die dat vele malen overstijgt: regionaal, provinciaal, nationaal, internationaal;*
- *Het een te grote verantwoordelijkheid is voor een enkele gemeente om een dergelijke klus te klaren;*
- *Er daarom reden is voor regie.*

1410

Besluiten:

GS op te roepen deze regierol op zich te nemen en tevens te onderzoeken hoe de besluitvorming over de komst van datacenters in handen van de provincie kan komen

1415 *en gaan over tot de orde van de dag.*
Fracties SP, OSNH

Motie 202/141220

Datacenters bouwstop

1420

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 14 december 2020

Overwegende dat:

- *Datacenters niet weg te denken zijn uit de ICT-ontwikkelingen;*
- 1425 - *Datacenters een enorme impact hebben op landschap, energievoorziening, waterhuishouding, weginfrastructuur;*
- *Datacenters nog niet hebben kunnen laten zien wat de positieve gevolgen zijn, zoals restwarmtegebruik en werkgelegenheid;*
- *Er minstens vijf datacenters gepland staan in de gemeente Hollands Kroon.*

1430

Besluiten:

GS de opdracht te geven deze effecten zorgvuldig in kaart te brengen en daarover te rapporteren aan PS en tot die tijd een bouwstop voor datacenters af te kondigen

1435 *en gaan over tot de orde van de dag.*
Fractie SP

De **VOORZITTER**: De vier moties maken onderdeel uit van de beraadslagingen.

- 1440 De heer **LEERINK** (PvdA): Voorzitter. De SP vraagt terecht aandacht voor de ontwikkelingen rond datacenters in zijn algemeenheid en meer specifiek in Middenmeer, Hollands Kroon. Wij maken ons hier ook grote zorgen over en dat is de reden waarom wij 6 november een digitaal symposium organiseerden over het onderwerp de toenemende verdozing in Noord-Holland en wat de gevolgen daar zijn voor het landschap. Daarbij hebben wij het naast distributiecentra en
- 1445 agro-industrie, nadrukkelijk ook gehad over de rol van datacenters daarin en een groot aantal partijen van PS waren daarbij gelukkig aanwezig. Onze eigen provinciale adviseur Ruimtelijke Kwaliteit, PARK, heeft tijdens dat symposium ook zijn zorgen geuit en aangekondigd op heel korte termijn met een advies te komen, volgens mij is dat advies er zelfs al en voor ons is het aanleiding geweest om een discussienotitie te schrijven waarin wij deze problematiek wat breder
- 1450 in kaart brengen en als het goed is, staat die voor januari op de agenda van NLG. Twee van de door de SP ingediende moties gaan niet zozeer in op de actuele situatie in Hollands Kroon en Middenmeer, maar meer in zijn algemeenheid over hoe wij om moeten gaan met het fenomeen datacenters en hoe je daar regie op zou kunnen nemen. Goed punt, maar wij willen de SP vragen om de moties aan te houden totdat we dat punt besproken hebben naar aanleiding van de

1455 discussienotitie straks in de commissie NLG, waarbij wij wellicht ook het advies van PARK kunnen
gebruiken, dan kunnen we met elkaar een betere discussie voeren dan aan de hand van een
individuele motie mogelijk is, dat kan in januari al, en dan kunnen we richtinggevende zaken aan
het college meegeven. Dat lijkt ons waardevol. Dan blijven er twee moties over, archeologie en de
MER. Wij vragen ons af in hoeverre GS daar iets mee zouden kunnen, omdat wij nou eenmaal niet
1460 het bevoegd gezag zijn. Wij willen graag weten hoe het college hier tegen aankijkt, want als een
gemeente in gebreke blijft, hebben wij daar wel een toezichthoudende rol en wellicht ook een
handhavingsrol met handavingsprocedures, dus hoe werkt dat. Voor de rest sluit ik mij aan bij
de vragen van de SP met als hoofdvraag, wij hebben uit de media en andere kanalen begrepen
dat GS zich wel degelijk bezig hebben gehouden met de actuele situatie in Hollands Kroon. Wij
1465 willen graag weten welke acties tot nu toe zijn ondernomen, waar we zitten in het traject en
welke acties wellicht nog op de rol staan.

De heer **HOLLEBEEK** (PvdD): Voorzitter. De digitalisering biedt steeds meer kansen, maar ook
bedreigingen. We kunnen de tijd die we uitsparen door automatisering, gebruiken voor meer tijd
1470 voor elkaar, aandacht voor duurzaamheid en zinvol werk. Daar zijn wij altijd een voorstander van
geweest. Bovendien kunnen we kennis van over de hele wereld met elkaar delen en zo duurzame
transities versnellen. Datacenters spelen hierbij een belangrijke rol. Als we niet oppassen, is de
keerzijde echter groot. Vergaande dataverzameling door multinationals en overheid zet de
privacy van burgers op het spel. Wij staan voor een samenleving waarin het recht op privacy en
1475 zelfontplooiing wordt gerespecteerd, omdat privacy van onschatbare waarde is in een vrije
samenleving. Wij zijn van mening dat grote internetbedrijven moeten worden gedwongen meer
transparantie te geven over opslag en gebruik van data en de werking van algoritmen. En buiten
dat alles zijn datacenters grootverbruikers van energie en ruimte. Wij zijn van mening dat de
komst van energie slurpende datacenters en vervuilende industrie naar Nederland of Noord-
1480 Holland niet gestimuleerd moet worden, onder meer door subsidies en lage belastingtarieven
voor producenten en grootverbruikers van energie af te schaffen. Daarmee wordt het voor
grootverbruikers veel belangrijker om hun energiegebruik te verminderen. Een datacentrum
verbruikt evenveel energie als honderdduizenden huishoudens. Groene stroom kan daardoor niet
meer worden gebruikt om huishoudens van schone energie te voorzien en andere industrieën te
1485 verduurzamen. En bij de komst van het eerste datacentrum naar de Wieringermeer heeft onze
fractie zich nog laten overtuigen door de belofte dat de restwarmte voor de kassen van Agriport
gebruikt zou worden, maar ik begrijp nu dat dit helemaal niet van de grond is gekomen. Dan
stapelen de nadelen zich toch wel heel erg op. Datacenters zouden op z'n minst hun eigen
groene energie op moeten kunnen wekken, of in ieder geval zo'n groot mogelijk deel daarvan in
1490 plaats van een groot deel van de energie van Windpark Wieringermeer op te souperen, energie
waar vele Noord-Hollandse bedrijven en huishoudens heel lang gebruik van zouden kunnen
maken. Dit gezegd hebbende vinden wij het echter ook weer jammer dat de inhoudelijke
discussie over de voor- en nadelen van datacenters en de manier waarop we daarmee in landelijk,
provinciaal en gemeentelijk beleid om zouden moeten of willen gaan, nu zich toe lijkt te spitsen
1495 op een ideologische discussie tussen voorstanders van meer provinciale regie versus aanhangers
van meer eigen verantwoordelijkheid voor de gemeenten. Zelfs LTO probeert deze discussie te
gebruiken voor eigen gewin. De club die sinds de oorlog ons landschap in rap tempo heeft laten

‘grasfalteren’, maakt zich nu opeens zorgen over het datzelfde landschap. Waar datacenters staan, is immers geen plaats meer voor grasfalt. Het preken voor eigen parochie bepaalt de discussie meer dan de inhoud. Als er zaken aan de gang zijn die illegaal zijn of anderzijds het daglicht niet kunnen verdragen, neem ik aan dat daartegen opgetreden gaat worden. Ik hoop van harte dat de gedeputeerde dat toe wil zeggen aan mevrouw Alberts en de rest. In principe staan we positief tegenover de moties van de SP, maar of er juridische gronden voor een bouwstop zijn, vinden we echter op dit moment moeilijk te bepalen. Wel onderschrijven wij de noodzaak van gedegen archeologisch onderzoek en een MER, maar dat er nu al bepaald moet worden wie de regie moet nemen, is wellicht iets om eens uitgebreid in de commissie RWK in tegenstelling tot de heer Leerink die spreekt over NLG – het gaat hier namelijk over energie en ruimte – te bespreken als bouwsteen voor de provinciale datacentrumstrategie. Mijn voorstel zou dan ook zijn om dit onderwerp te agenderen voor de commissie RWK en daar inhoudelijk dieper te gaan dan deze actualiteit op dit moment mogelijk maakt. Er moet eerst een duidelijk beeld geschetst worden van wat er nou wel of niet gewenst is omtrent de vestiging van datacenters in Noord-Holland. Ik dank de SP voor het agenderen, want dat is op dit moment wel heel erg nodig, maar ik vind het wat prematuur om nu met allerlei moties verdere discussie en nuance bij voorbaat onmogelijk te maken. Daar is dit onderwerp en de ontstane situatie wellicht ook te belangrijk en te gecompliceerd voor.

De heer **KAPTHEIJNS** (PVV): Voorzitter. De PVV steunt deze actualiteit volledig en we zijn benieuwd naar de beantwoording van de vragen die door de SP terecht zijn gesteld. In het verlengde van deze vragen heeft onze fractie ook nog een vraag. In een artikel van de NRC op 24 november jl. viel namelijk te lezen dat Henk Geerligts, vicevoorzitter van de lokale afdeling van brancheorganisatie LTO, van mening is dat de gemeente Hollands Kroon niet het bevoegde gezag is inzake datacenters, aangezien de noodaggregaten zo zwaar zijn dat het betreffende datacenter een ‘IPPC-installatie’ is, waarvoor de provincie verantwoordelijk is. Hoewel de gemeente betoogt dat dit niet klopt, wordt de stelling van Geerligts door een woordvoerder van het Ministerie van Infrastructuur en Milieu ondersteund en wordt tevens verwezen naar de betrokkenheid van de betreffende provincies bij de komst van de hyperscales in de Eemshaven en in Zeewolde. Kan de gedeputeerde aangeven of dit klopt en dat dus het papierwerk voor het datacenter waar Microsoft alvast aan begonnen is, nog provinciaal getoetst moet worden? Wat zijn dan de eventuele gevolgen? Behalve dat het formele traject mogelijk niet goed is verlopen, heeft onze fractie grote zorgen over de plannen in Hollands Kroon, die niet alleen veel weerstand oproepen van bewoners en boeren, maar ook de lokale politiek heeft verscheurd. Datacenters nemen namelijk veel schaarse ruimte in en tasten het landschap aan. Bovendien slurpen ze gigantische hoeveelheden stroom die wordt geproduceerd door o.a. met belastinggeld gesubsidieerde windenergie. Omdat energie uit zon en wind in vergelijking met aardgas en kernenergie veel meer ruimte inneemt, alsmede de energievraag stijgt, is het denkbaar dat bij nog meer datacenters problemen gaan ontstaan voor onze energiezekerheid en leefomgeving. Ook is het nog maar de vraag of datacenters wel de werkgelegenheid brengen die zij claimen te brengen. Waar Google beweert dat voor elke echte baan maar liefst 7 indirecte banen worden gecreëerd, stelt professor dr. Ton Wilthagen, hoogleraar Arbeidsrecht, dat dit maar 0,7 is. Alles overziend is

1540 de PVV van mening dat het van groot belang is dat alle betrokken overheden een terughoudende en kritische opstelling hebben ten aanzien van nog meer datacenters.

De heer **VINK** (D66): Voorzitter, het is wel belangrijk om het nu met elkaar over datacenters te hebben, al was het maar dat die datacenters een ontzettend grote rol spelen in onze digitale
1545 economie van vandaag de dag en wij hebben daar in Noord-Holland een belangrijk aandeel, niet alleen in de regio Amsterdam, maar dus ook in de mainport in Wieringermeer en dat levert werkgelegenheid en investeringen op. Daar moeten wij heel blij mee zijn en we hebben ze gewoon nodig, de datacenters. Dat die datacenters gebruik maken van onze relatief duurzame elektriciteitsnetwerk in Nederland, is eigenlijk winst, want anders gaan ze naar Polen en maken
1550 ze gebruik van bruin- of steenkool. Dus blij met de datacenters en ook blij dat de gemeente Hollands Kroon daar een serieuze democratische afweging gemaakt heeft in 2019, een bestemmingsplan heeft vastgesteld waarin ook ruimte niet alleen voor kassen maar ook voor datacenters is opgenomen. In dat gebied komen nu de meeste nieuwe datacenters. En pal naast dat gebied worden keten neergezet om dat mogelijk te maken. Dat is niet zoals mevrouw Alberts
1555 zei, vooruitlopen op een bestemmingsplan buiten het gebied B1, maar dat lijkt gewoon bedoeld te zijn om de datacenters te bouwen in het gebied waar ze ook in het bestemmingsplan al zijn geregeld. Ik wil graag horen van het college of wij dat goed hebben begrepen, of het klopt dat ze zich inderdaad netjes houden aan de ruimtelijke regels en het bestemmingsplan dat zij zelf hebben vastgesteld. Is de democratische besluitvorming in Hollands Kroon voldoende goed
1560 verlopen? Dat hoor ik graag. Bovenop dat bestemmingsplan vindt dus de uitbreiding plaats en daarover spreekt de gemeenteraad van Hollands Kroon in januari. Wij hebben een zienswijze ingediend om ze te wijzen op verkeer en vervoer, duurzaamheid, een goede ruimtelijke inpassing en ja, dat is voor ons allemaal heel belangrijk en er is op dit moment nog niet in alle opzichten voldoende aan voldaan. Mijn vraag is, hoe kan het eigenlijk dat wij daar een zienswijze over
1565 moeten indienen, hadden wij dat niet samen met Hollands Kroon van tevoren goed kunnen regelen? Dan hoort er natuurlijk bij dat wij willen dat die datacenters zo duurzaam mogelijk zijn. Op de daken kun je prachtig zonnepanelen leggen, je kunt de warmte die overblijft van de kassen, benutten en volgens mij vroeg de heer Hollebeek of dat al gebeurt. Met andere woorden, zouden wij niet die eisen kunnen meegeven bij het opstellen van datacenters? Dat zou volgens
1570 ons heel goed zijn en dat zou onderdeel kunnen zijn van een algehele strategie voor geheel Noord-Holland, want die ontbreekt op dit moment nog. Wij hebben een nationale strategie, dat is geen aanwijzing van Middenmeer of de Wieringermeer, maar dat is een nationale strategie waarbij deze datacenters passen. Er is ook een datacenterstrategie voor de MRA, zou het niet een goed idee zijn om zo'n soort strategie te maken voor geheel Noord-Holland? Dan hoeft niet
1575 iedereen het wiel opnieuw uit te vinden, kunnen wij een aantal eisen voor duurzaamheid en energievoorziening meegeven en kunnen wij helderheid bieden over waar de datacenters wel of niet passen. Dat is mijn vraag aan het college, zou het niet een goed idee zijn om zo'n strategie te maken? Daarmee nemen wij het niet over als provincie, maar geven wij wel enige richting en zorgen dat niet iedereen opnieuw het wiel hoeft uit te vinden. Ik hoor graag de reactie van het
1580 college.

De **VOORZITTER**: Ik zag uw handje niet mevrouw Alberts! U heeft niet zoveel spreektijd meer, moet ik u wel melden, u bent eigenlijk al door uw spreektijd heen, maar u heeft een interruptie.

1585 Mevrouw **ALBERTS** (SP): Voorzitter. Laat ik nou begrepen hebben in deze provincie dat interrupties niet bij de spreektijd tellen, anders had ik gewoon mijn mond gehouden.

De **VOORZITTER**: Even voor de duidelijkheid, dat is wel zo bij een actualiteit.

1590 Mevrouw **ALBERTS** (SP): Dan wacht ik op de beantwoording van het college en ik plaats geen interruptie.

De heer **MANTEL** (OSNH): Voorzitter. Allereerst een woord van dank aan de ambtsgenoten van de SP voor het indienen van deze actualiteit. Om een duidelijk beeld te krijgen van hetgeen er nu speelt in de Wieringermeer, is het goed om alle feiten op tafel te krijgen. Er lijkt sprake te zijn van een rookgordijn rondom de besluitvorming, maar daar zal ik straks verder op ingaan. Toen de eerste datacenters in voorbereiding waren, werden er gouden bergen voorgehouden aan de inwoners van Hollands Kroon. De inwoners zouden profiteren van de komst van de windturbines, bijvoorbeeld door het financieel ondersteunen van toneelverenigingen. Zie daarvoor de eerste schrikbarende reportage van de Hofbar. Inwoners werden met een kluitje in het riet gestuurd en zien tot op de dag van vandaag niet of nauwelijks iets terug van deze voordelen. De vraag is nu, waarom Hollands Kroon in het coalitieakkoord heeft opgenomen dat er vanuit de gebiedsdelen datacenters zullen worden gefaciliteerd. Het antwoord op deze vraag is vrij simpel. Voor de gemeente betekende dit een flinke financiële injectie door de leges. De gemeente heeft sinds de bouw van Agriport tientallen miljoenen euro's aan eenmalige leges opgehaald. Het betekende een stimulans voor het bedrijfsleven en voor de portemonnee van Hollands Kroon, waar de inwoners vervolgens weer van zouden profiteren. Het bedrijfsleven bleek in dit geval vooral de multinational, maar voor de lokale ondernemer zat er niets of nauwelijks iets in het vat. Maar ook van andere voordelen is niets terecht gekomen. Zo blijkt dat restwarmte van de datacenters niet voldoende is voor de glastuinbouw en ook onvoldoende om woningen te verwarmen. Intussen schoten de windturbines als paddenstoelen uit de grond. Wat enkele jaren geleden een mooi en weids landschap was, maakte van de Wieringermeer een industrieel landschap. Rij tijdens duisternis de Wieringermeer binnen, en het is alsof je een openluchtbordeel binnenrijdt. In de tussentijd begon het rookgordijn zich te ontwikkelen. Critici in de gemeenteraad werden buiten spel gezet of uit de fractie gewerkt. Een heikel punt was het grijze gedeelte van de lopende initiatieven. Wie wist op welk moment wat de lopende initiatieven precies inhielden? In een memo van 27 oktober 2020 kwam daar enige duidelijkheid over. Er staat een oppervlakte van maar liefst 110 ha extra datacenters in het vooruitzicht. Voor de gemeenteraad kwam dit als een donderslag bij heldere hemel. Was dit eerder bekend geweest, had men hier eerder een stokje voor kunnen steken. En dan het plangebied B1 ten westen van de A7, dat is op dit moment nog agrarisch grondgebied, maar is wel ingekleurd als mogelijk nieuwe locatie voor datacenters. Het bebouwen van dit stuk brengt veel lokale weerstand met zich mee. Wij willen GS oproepen er alles aan te doen wat binnen de mogelijkheden ligt om bebouwing van plangebied B1 tegen te gaan. Welke mogelijkheden hebben GS om bebouwing van plangebied B1 tegen te gaan en wilt u

1625 zich daarvoor inzetten? Als wij kijken naar de omliggende gemeenten, dan is al snel duidelijk dat zij tegenstander zijn van verdere ontwikkeling van datacenters. De zeven West-Friese gemeenten hebben ook duidelijk stelling genomen tegen nieuwe datacenters. Dan als laatste het belangrijkste, het energieverbruik. Bij normaal gebruik van de datacenters zullen er minimaal 500 extra mega windturbines moeten worden geplaatst. Voor de afname van energie zullen de

1630 multinationals dan ook nog eens miljoenen euro's subsidies ontvangen, want de energie die zij gebruiken, is dan immers groen. Wie voor deze kosten opdraait, is al snel duidelijk. Dat is de belastingbetaler, maar dat is niet het enige. Mijn oud-fractiegenoot, de heer Dekker, heeft ons er al vaker op gewezen. Energie van windturbines is alles behalve constant, het is wiebelstroom. Het uitvallen van de energievoorziening kan voor de datacenters worden opgevangen met

1635 dieselformatoren. Ter illustratie, mochten er straks daadwerkelijk 230 ha aan datacenters staan en de stroom valt uit, dan staan er op Agriport in totaal 4,5 x diesel gestookte Hemweg-centrales. Voor de klimaatfanaten onder ons moet dat toch een vreselijk scenario zijn. Onlangs hebben PS de concept-RES 1.0 vastgesteld, daarin hebben wij gezien dat onze provincie voor Noord-Holland-Noord een bod van 4,2 Terrawattuur heeft gedaan, terwijl ons berekeningen onder ogen zijn

1640 gekomen waaruit blijkt dat de totale energiebehoefte zal stijgen tot 7 Terrawattuur in 2030 en de helft daarvan wordt opgeslokt door de datacenters. Ik wil afsluiten met vijf vragen aan GS. Kunnen GS bevestigen dat de energiebehoefte in NHN in 2030 zal stijgen tot 7 Terrawattuur en dat de datacenters daarvan de helft zullen verbruiken? Hoe verhoudt het bod van 4,2 Terrawattuur zich tot de opgave van 7 Terrawattuur die ons onder ogen is gekomen? Is de

1645 uitbreiding van datacenters voorzien en zien GS hierin een obstakel, gelet op het bod uit de RES? Op 28 januari 2020 is in de Eerste Kamer een motie aangenomen van de PvdA die overheden verplicht om participatiebeleid op te stellen, waarin vastgelegd wordt hoe participatie wordt vormgegeven en welke eisen daarbij gelden. Is er in Hollands Kroon gehoor gegeven aan de uitvoering van deze motie en zo ja, op welke manier? Wat vinden GS ervan dat voor het

1650 bestemmingsplan een MER aangevraagd had moeten worden, maar dit niet is gebeurd. Het bestuurlijk toezicht hierop valt namelijk onder de bevoegdheid van de boven gestelde bestuurslaag en dat is de provincie. Hoe beoordelen GS het duurzaamheidgehalte van deze datacenters gelet op het grote waterverbruik en het lozen van zout in de waterzuiveringsinstallatie, die daar niet op gebouwd is.

1655

De **VOORZITTER**: U bent al door uw spreektijd heen, dus dat wordt een korte tweede termijn.

Mevrouw **VAN WIJNEN** (GL): Voorzitter. Er is al veel gezegd, in die zin herhaal ik misschien een beetje, maar dan moet dat maar gewoon. Dank aan de SP voor de vragen. De situatie in Hollands

1660 Kroon verdient tijd in PS. Het gaat erover hoe gemeenten bestemmingsplannen formuleren, hoe zij omgaan met grootschalige nieuwe activiteiten en in hoeverre wij de milieubelasting daarvan kunnen inschatten. Dat zijn gewoon allemaal belangrijke punten. Wij zijn niet gelukkig met hoe dat in Hollands Kroon is gelopen. De aanwijzing van de provincie op het bestemmingsplan dat de bouw van grootschalige datacenters mogelijk maakt, is wat ons betreft een goede start om het

1665 gesprek te gaan voeren, maar ook om verder te kijken hoe wij om moeten gaan met dit soort initiatieven, dus wij kijken vandaar uit naar de beantwoording door GS van de vragen van de SP. Zelf hebben wij er ook een aantal. Namelijk in het algemeen hoe dit precies werkt. De locatie in

Hollands Kroon staat in de nationale datacentervisie genoemd, maar is er dan alleen maar een bestemmingsplanwijziging nodig om dat allemaal te faciliteren? Dat lijkt een beetje kort door de bocht, ook in relatie tot zaken als de MER, die net is genoemd, of de precieze faciliteiten die daar gaan ontstaan. Een andere vraag gaat over de afspraken over datacenters die in MRA-verband zijn gemaakt. Wij hebben het er vaker over gehad en dat is misschien een zijdelings onderwerp, maar dat de positie van de provincie in de MRA bijzondere aandacht vraagt. In principe zijn wij een overheid en geldt ons beleid voor de hele provincie, tenzij dat expliciet anders vermeld is. Voor woningbouw en windmolens hebben wij nadrukkelijk vastgelegd dat er verschillende regels zijn voor binnen en buiten MRA en het is mij niet bekend of dit ook gedaan is voor de MRA-afspraken voor het bouwen van datacenters. Kunnen wij daar iets meer over horen? Als ergens staat dat de provincie afspraken heeft gemaakt, dan vind ik niet dat de burgers zelf uit moeten gaan zoeken of dat binnen of buiten de MRA geldig is. Ze moeten ervan kunnen uitgaan dat dat helder is. Hoe houden GS ons verder op de hoogte van dit dossier, als we hier klaar zijn met de bespreking? In reactie op de moties van de SP, ik sluit mij er een beetje bij aan dat wij als provincie niet zo maar zaken van de gemeenten over moeten nemen, ook als ze het niet netjes doen. Wij moeten ze erop aanspreken dat ze het uit moeten voeren. Regie in handen van de provincie is misschien wat sterk gezegd, wij zijn wel benieuwd wie wat moet doen in dit onderwerp. Wij kijken uit naar de notitie van de PvdA. Ik zou hem zelf ook in RWK hebben verwacht en niet in NLG.

Mevrouw **VAN MEERTEN** (VVD): Voorzitter. De SP vraagt terecht aandacht voor de ontwikkelingen rondom de datacenters en in die discussie hebben wij uiteraard ook oog voor de impact van die datacenters op ons prachtige Noord-Hollandse landschap, voor het effect op de waterhuishouding en energievoorziening. Het is terecht dat de SP stelt dat de ontwikkelingen rond de datacenters niet weg te denken zijn uit de ICT-ontwikkeling. Ontzettend belangrijk ook voor ons bedrijfsleven en ondernemers dat alles goed wordt opgeslagen en dat dat op die manier gebeurt in kleine gedeelten, dus wij kunnen daar niet meer omheen. Dat hebben wij ook als coalitie onderkend op het moment dat wij ons coalitieakkoord hebben gesloten en daarin hebben wij aangegeven dat we een grotere strategie willen hebben rondom de datacenters en ik ga ervan uit dat GS daar druk mee bezig zijn en dat ook Hollands Kroon daaronder valt en niet alleen maar de MRA. Dat hoor ik graag van GS. Wij zijn het eens met de PvdA over de moties over regie en de bouwstop. De regie lijkt mij overbodig in deze zin, aangezien wij een strategie aan het ontwikkelen zijn. Een bouwstop lijkt mij sowieso lastig en ligt ook niet in lijn met het coalitieakkoord. De motie Archeologie, dan ligt in eerste instantie bij de gemeente, dat zegt mevrouw Alberts terecht. Ik denk dat wij uit onze rol treden als wij deze motie aannemen en daar waak ik voor, dat gaat ons echt te ver. Ik vermoed dat wij bij de MER als provincie niet helemaal bevoegd zijn en daarom kunnen wij niet voor deze motie stemmen.

Mevrouw **VAN ANDEL** (CDA): Voorzitter. Wij vinden dat dit vraagstuk genuanceerd bekeken moet worden. Een aantal jaren geleden leek het nog een en een is twee, er is opslagcapaciteit nodig, ook zeker voor Nederland, en een nieuwe industrie is welkom in een gemeente waar ook werkgelegenheid van een paar honderd structurele banen welkom is. Er komen natuurlijk wel nadelen aan het licht, ze zijn lelijk of best wel erg lelijk. Er moet dus iets aan landschappelijke inpassing gedaan worden en wij hopen dat dat ook in Hollands Kroon gaat gebeuren, dat er

- dingen gebeuren met bomenrijen of wat dan ook en wij gaan daarbij vooralsnog uit van de goede wil van de gemeente en bedrijven tot het tegendeel bewezen is. Op het gebied van duurzame energie en het gebruik van restwarmte zijn er terechte zorgen en het is goed dat er nu een pas op de plaats wordt gemaakt en dat er niet nog veel datacenters bij gaan komen. Wij denken dat
- 1715 gemeenten waar zich nieuwe initiatieven aandienen, vanwege de kritiek nu waarschijnlijk zichzelf twee keer bedenken dat wij niet iets van een bouwstop of wat dan ook daarvoor hoeven af te kondigen. Volgens het Rijksbeleid is het goed als ze geclusterd worden. Wij vinden het wel goed dat in de toekomst bij eventuele datacenters er hogere eisen worden gesteld aan duurzaamheid, biodiversiteit en landschappelijke inpassing. Ik kan mij ook wel vinden in het idee van de heer
- 1720 Vink als er een soort leidraad van de provincie voor zou kunnen komen, dan zouden gemeenten – het bevoegd gezag hierop – daar gebruik van kunnen maken. In Hollands Kroon liggen er afspraken, daar mag gedaan worden wat is afgesproken, maar wij vinden het nog wel belangrijk om stil te staan bij deze discussie, dat wij natuurlijk veel gebruik maken in Nederland van bedrijven als Google en Microsoft en we slaan met zijn allen veel data op. Digitale meetings als
- 1725 deze kosten al heel veel data en opslagcapaciteit. Laten wij ons er meer bewust van worden dat het gebruik en opslag van data eigenlijk ook milieuonvriendelijk gedrag is. Het kost allemaal stroom, want het begint als zo vaak, bij de consument. Wij zouden in deze discussie deze kant graag meer belicht willen zien.
- 1730 Mevrouw **VAN SOEST** (50plus/PvdO): Voorzitter. Ik ga meteen naar de vragen. Wordt er subsidie gegeven aan de datacenters? Hoeveel windmolens zijn er nodig om een datacentrum van stroom te voorzien? Ik wil graag dat de controle meer bij de provincie komt te liggen, maar dan voor de hele provincie.
- 1735 De heer **KLEIN** (CU): Voorzitter. Het is goed om te spreken over datacenters en ik wil de SP bedanken voor de agendering. Wij kunnen constateren dat er geen problemen zijn met de breedbandverbinding op Agriport, in tegenstelling tot de rest van de provincie waar het misschien nog niet allemaal zo goed is. Het is goed om vast te stellen dat de huidige ontwikkelingen in Hollands Kroon een gevolg zijn van een democratisch besluit van de
- 1740 gemeenteraad en wat al vergund is, kunnen wij niet meer tegenhouden. Wij zien wel dat deze ontwikkelingen niet eindeloos door kunnen gaan. Er zijn grenzen aan wat kan, qua hoeveelheid aanslag op het landschap, qua mogelijkheden voor het elektriciteitsnet en qua draagvlak in de omgeving. Wij zien dat de gewenste verduurzaming nog nauwelijks van de grond is gekomen. De restwarmte wordt niet gebruikt en volgens ons liggen er ook nog geen zonnepanelen op de
- 1745 daken, ondanks de eerdere toezeggingen van de vorige gedeputeerde Economie om zich daarvoor in te zetten naar aanleiding van een oproep van de CU. Hoe denkt de provincie dit te kunnen stimuleren? Een groter probleem is dat de initiatiefnemers van datacenters altijd megagrote partijen zijn met heel veel geld en grote capaciteit om juristen in te zetten. Dit werpt de vraag op of het wel wenselijk is dat een gemeente of provincie over dit onderwerp moet gaan.
- 1750 Naar onze mening is hier regie nodig, maar dan regie op Rijksniveau, want deze problematiek speelt niet alleen in Noord-Holland, ook in Groningen en Flevoland hebben wij daarmee te maken. Wij willen pleiten voor een stop op de realisatie van datacenters waarvoor nog geen onomkeerbare besluiten zijn genomen in afwachting van de resultaten van een landelijk

- 1755 masterplan datacenters. Bijvoorbeeld de gemeente Haarlemmermeer heeft besloten om voorlopig pas op de plaats te maken. In dit masterplan zouden Rijk, provincies en gemeenten samen een soort integrale afweging kunnen maken, waarin aspecten als stroomvoorziening, verduurzaming, hergebruik van restwarmte en impact op het landschap meegenomen worden, zo voorkomen we dat we straks weer voor voldongen feiten staan.
- 1760 De heer **VINK** (D66): De heer Klein verwijst naar een nationaal masterplan, maar er bestaat een nationale strategie datacenters, die is vastgesteld door het kabinet en die is opgenomen in de nationale Omgevingsvisie. Wat wil mijnheer Klein nog meer?
- 1765 De heer **KLEIN** (CU): Wij willen dat er meer regie komt en als wij nu kijken naar de situatie in Hollands Kroon, dat dit masterplan blijkbaar nog niet zijn effect heeft, zoals wij dat wensen.
- 1770 De heer **VINK** (D66): Maar dan zou het toch zo moeten zijn dat de hoofdlijnen door het kabinet worden vastgesteld en dat wij als provincie onze verantwoordelijkheid pakken om regie te nemen op provinciaal niveau. Dat was ook mijn oproep. Is dat niet een beter idee dan om weer naar Den Haag te kijken?
- 1775 De heer **KLEIN** (CU): Ik pleit in mijn bijdrage vooral voor het gezamenlijk aanpakken van dit thema en dat wij daar als provincie niet alleen voor gaan staan. Dat wij aansluiten op wat door het Rijk wordt besloten en daar een eigen rol in kiezen op de punten waar wij onze invloed kunnen aanwenden, lijkt mij een prima invulling daarvan. Ik ga door met mijn bijdrage. Wij zien nu eigenlijk dat die stormachtige ontwikkelingen van datacenters velen verrast heeft en dat vraagt om een steviger regierol waarin Rijk, provincie en gemeenten samen optrekken, ieder op basis van de eigen bevoegdheden. Wij vragen aan de SP of zij ook denken dat we dit met het Rijk samen zouden willen doen. Wij vragen aan GS, wilt u zich inzetten voor zo'n regie waarin wij
- 1780 gezamenlijk met Rijk en gemeenten optrekken?
- 1785 Mevrouw **ALBERTS** (SP): Voorzitter. De heer Klein vraagt, wat vind je van gezamenlijk optrekken? Daar ben ik op zich best positief over, maar mijn ervaring met het Rijk was en dat leg ik dan weer even terug bij de heer Klein, die heeft gezegd, we doen het gewoon in de kop van Noord-Holland. Punt. Hoeveel wordt er dan nog opgetrokken?
- 1790 Gedeputeerde **STIGTER**: Voorzitter. Een groot aantal vragen over datacenters, het houdt ons bezig en het raakt ook meerdere portefeuilles, maar we hebben afgesproken dat ik in eerste instantie de beantwoording van de vragen voor mijn rekening neem. Ik denk dat ik op basis van deze vragen een heel eind kan komen. De samenleving is steeds meer data gedreven, zowel door digitalisering als onze economie, is een toenemend aantal afhankelijk van die data en daar hebben we allemaal heel veel baat bij. Mevrouw Van Andel gaf al aan, die datacenters zijn er niet voor henzelf maar voor ons. Met corona hebben wij nogmaals meegemaakt, het belang van thuiswerken en dat wij daar goede verbindingen en goede datavoorzieningen voor nodig hebben.
- 1795 Dat kost heel veel stroom. Ik heb ooit het voorbeeld gehoord van de bekende hit, Kingdom Style, niet per se mijn nummer maar het is wel een nummer dat ongeveer 4 miljard keer is gedownload

en alleen al het downloaden van dat nummer vraagt stroom van zo'n 200.000 Nederlandse huishoudens per jaar, dus dan kunt u nagaan wat wij vragen voor ons dagelijkse dataverkeer. De verwachting is dat het alleen maar gaat toenemen de komende jaren, de beelden die wij nu hebben dat het dataverkeer tot 2030 ongeveer zal vertwintigvoudigen en we weten ook dat als ieder bedrijf of bedrijventerrein dat zelf gaat oplossen, dat het vele malen catastrofaler is voor het energieverbruik. Die datacenters bundelen dat en kunnen dat uiteindelijk veel efficiënter doen. Dat past bij het uitgangspunt van dit college dat wij in beginsel positief staan tegenover datacenters en het belang van die datacenters voor de economie en omwille van duurzaamheid.

1800 Niettemin zien wij ook de discussie over datacenters en mensen maken zich zorgen over de ruimtelijke kwaliteit, het energieverbruik en andere duurzaamheidsaspecten, zoals water. Daar zullen wij met elkaar een goede balans in moeten gaan vinden. Daarom zijn wij begonnen in het MRA-gebied en met de gemeenten die het in eerste instantie primair aanging, Amsterdam, Haarlemmermeer, om te komen tot een datacenterstrategie en daarin kijken wij welke typen datacenters zijn waar wenselijk en gepast en welke vestigingseisen kunnen wij stellen. Dat is begonnen als initiatief binnen de MRA, maar wij hebben gezien dat de wens om te komen tot kaders en regie breder strekte en daarom hebben wij het voornemen verbreed naar de hele provincie Noord-Holland en ook delen van Flevoland – Zeewolde is ook in beeld voor een datacenter – zodat wij met elkaar toewerken naar dezelfde set van strategie, waarbij het element van, is het de juiste plek en is het het juiste type en welke eisen kunnen wij stellen, dat wij daar in gezamenlijkheid optrekken. Het voornemen is dat de datastrategie begin januari in concept gereed is en dat wij die in het voorjaar van 2021 ter beschikking kunnen stellen en dan zal het ook aan PS worden voorgelegd. Ik heb een heel groot aantal vragen gehad, die zal ik kort beantwoorden en daarna aansluitend reageren op de moties. Eerst de vraag van mevrouw Alberts

1805 feitelijk over het proces. Op 17 september jl. hebben wij voor het eerst bestuurlijk contact gehad met Hollands Kroon over het bestemmingsplan – daarvoor waren er wel een aantal ambtelijke contacten geweest – en in dat overleg is vooral gewisseld over het voornemen van de gemeenten en hebben wij als provincie kenbaar gemaakt dat het in beginsel past binnen de geldende verordening, maar dat het nog wel getoetst gaat worden aan de overige provinciale regels. Dat heeft geleid tot een nieuw contact op 24 november waarin wij hebben aangegeven dat op

1810 onderdelen het bestemmingsplan niet overeenkomstig onze provinciale regels was en dat heeft ertoe geleid dat wij op 26 november een zienswijze hebben ingediend. U hebt kunnen lezen op welke onderwerpen dat is gebeurd, dat ging over het advies van de ARO, over duurzaamheid, over water en verkeer. Het feit dat wij die zienswijze hebben ingediend – dat was een andere vraag van mevrouw Alberts – staat los van mogelijke andere plannen in de Wieringermeer. Wij bekijken ieder plan op zichzelf en op basis van dit plan zagen wij een aantal onderdelen die strijdig waren met onze regels en dat was de reden voor onze zienswijze. Wij weten dat er al voorbereidende werkzaamheden zijn gestart – de heer Vink vroeg daar ook naar – maar die passen binnen het bedrijventerrein waarvoor nu al ruimte is gegeven, en die passen binnen de

1815 regels. Mocht om wat voor reden dan ook de planuitvoering niet van de grond komen, dan is dat uiteraard altijd voor het risico van de ontwikkelaar. Ik heb net al aangegeven dat de planontwikkeling zoals die nu plaatsvindt, ruim passend is binnen de oude en de nieuwe verordening. Dat is een-op-een doorgetrokken. De mogelijkheden die wij als provincie hebben om hier verdere stappen te nemen, naast de zienswijze – mocht die uiteindelijk onvoldoende

1820

1825

1830

1835

1840 verwerkt zijn – dan is een reactieve aanwijzing mogelijk als er een bestemmingsplan ligt. Dat zou een volgende stap zijn, maar wij zijn nu in goed overleg met Hollands Kroon en laten wij even afwachten op wat voor wijze de gemeente hier verder invulling aan geeft. De PvdA vroeg welke acties wij nu mogelijk inzetten. Dat is op de eerste plaats een zienswijze, daar heb ik al iets over gezegd. Wij zijn ook gestart met bestuurlijk overleg met Hollands Kroon. Het college heeft zelfs
1845 een coördinerend portefeuillehouder aangewezen om Hollands Kroon hierbij te ondersteunen, zodat de portefeuilles die hier nauw aan raken vanuit het college, gecoördineerd met Hollands Kroon kunnen worden besproken, dat ben ik. Wij zijn bezig met het kader rondom de datacenterstrategie in MRA-verband, en daar doet Hollands Kroon ook aan mee. Dat is een gezamenlijk kader dat ook van toepassing is op Hollands Kroon. En ook niet onbelangrijk, wij zijn
1850 ook in overleg met het datacenter zelf. Ook de datacenters zien en horen de discussie en willen graag hun bijdrage leveren aan het verduurzamen van die datacenters.

De **VOORZITTER**: Mijnheer Stigter, ik moet ook tegen u zeggen dat de tijd heel snel gaat, dus ik wil u verzoeken om een beetje tempo te maken zodat u nog iets kunt zeggen over de moties.

1855
Gedeputeerde **STIGTER**: Ja, ik heb heel veel vragen, maar ik zal proberen nog sneller te antwoorden. In antwoord op vragen van de PvdD zullen wij onverminderd inzetten op het verminderen van de energie en daar waar sprake is van energie, hebben de datacenters zelf aangegeven dat zij 100% gebruik willen maken van duurzame energie. Ik kan dat alleen maar
1860 toejuichen. Het gebruik van restwarmte is tot nu toe niet van de grond gekomen, dat vinden wij teleurstellend en dat is de reden dat wij dat nogmaals onder de aandacht hebben gebracht bij de datacenters en ook richting Hollands Kroon. Wij zullen altijd optreden bij ontwikkelingen die strijdig zijn met de provinciale regels, maar wij hebben dat tot nu toe in de ruimtelijke procesgang niet gezien, naast de inhoudelijke opmerkingen die wij daarop hebben gemaakt. De
1865 PVV vroeg terecht aandacht voor de bevoegdheidsverdeling aan de milieukant. De vraag was, zijn rondom de dieselaggregaten, is er bij de noodaggregaten dusdanig sprake van een verandering waardoor de provincie het bevoegd gezag is. Wij kijken daarnaar, want het lijkt misschien een eenvoudige vraag, maar die is niet zo eenvoudig te beantwoorden, omdat hier sprake lijkt te zijn van strijdige regelgeving. Wij zijn met de betrokken OD's en inmiddels ook met de landsadvocaat
1870 bezig om dat in kaart te brengen en op het moment dat dat helder is, zal ik u daarover uiteraard berichten. De vragen en opmerkingen van D66 heb ik al beantwoord. De zienswijze is het sluitstuk, wij waren daar al langere tijd in overleg. FvD heeft een groot aantal vragen gesteld of er mogelijkheden zijn om dat tegen te houden. Wij hebben net een zienswijze ingediend waarna ook nog een aanwijzing mogelijk is en dat kan effect hebben op de mogelijkheden, maar
1875 ruimtelijk gezien bestond die ruimte er in de oude en daarmee ook in de nieuwe verordening. De energiebehoefte, ze gebruiken veel energie, afhankelijk van de vormgeving van de datacenters is dat meer of minder, maar het is in ieder geval heel veel energie. Het is wel goed om te zien dat dat losstaat van de RES. In het kader van de RES hebben wij afgesproken op landelijk niveau om te komen tot 35 Terrawattuur en dat verandert niet voor Nederland of de RES NHN met de komst
1880 van de datacenters. De motie die is aangenomen in de Eerste Kamer, die gaat over participatie, dat is een verantwoordelijkheid voor het bevoegd gezag – in dit geval van Hollands Kroon – om daar invulling aan te geven. GS beoordelen het punt van duurzaamheid, er gebeurt veel maar er

1885 moet nog een schepje bovenop, gezien ook onze zienswijze op dit vlak. Mevrouw Van Wijnen vroeg of het ruimtelijk past, kan dat zo maar op basis van een nationale strategie. Niet automatisch, op basis van een nationale datacenterstrategie wil niet zeggen dat daarmee ook automatisch in de specifieke gebieden alles kan. Daar is een provinciaal ruimtelijk kader voor nodig en dat was de verordening. De heer Klein stelde de regievraag centraal en dat heb ik afdoende beantwoord, dat wel degelijk sprake is van regievoering en dat met name de nieuwe datastrategie in ontwikkeling waar het Rijk aan tafel zit overigens – we doen het decentraal maar

1890 het Rijk zit gewoon aan tafel en kijkt ook mee – ook toegepast zou kunnen worden op andere gebieden in Nederland waar het aan de orde is. Daarmee heb ik de vragen van de VVD en het CDA beantwoord. De laatste vraag was van mevrouw Van Soest, er wordt geen subsidie gegeven aan de datacenters. Ik kan geen antwoord geven op hoeveel windmolens zijn er nodig voor de datacenters. Dat is ook niet helemaal fair, want die windmolens produceren gewoon duurzame

1895 energie voor het net. Op de controle door de provincie ben ik ingegaan bij de regievoering. Dan ben ik gekomen bij het oordeel over de moties, maar ik heb helaas niet de nummers van de moties. Die stonden nog niet in mijn iBabs.

De heer **HOLLEBEEK** (PvdD): Voorzitter. Wellicht ter voorkoming van een tweede termijn. De term

1900 datacenterstrategie is heel vaak gevallen – en misschien gat de heer Vink daar ook iets over vragen want ik heb genoteerd dat wij daar wel een beetje op een lijn zitten – en ik hoor hierin de nuance terugkomen die mevrouw Van Andel noemt, de balans in de regie van GL, samenwerking met andere overheden bij de heer Klein. Vanuit PS komen er dus best veel vragen om informatie, maar ook wel wat suggesties. Hoe kunnen wij als PS in dit proces van de totstandkoming van de

1905 datacenterstrategie een bijdrage leveren? Is dat nu even afwachten tot er een concreet voorstel komt of is er een mogelijkheid om middels een BOT of iets anders om alvast wat input te leveren? Dat is even mijn vraag als ik de rest van de Statenleden hoor over dit onderwerp.

Gedeputeerde **STIGTER**: Wij hebben eerder gesproken over de datacenters en PS hebben al in

1910 meerdere overleggen hun zorgen aangegeven. Die zorgen worden meegenomen bij onze input voor de datacenterstrategie en u zult straks zien dat alle elementen die ook vandaag de revue zijn gepasseerd, terug gaan komen in de datacenterstrategie. Daarom pleit ik ervoor om nu op basis van de input die u eerder heeft gegeven, eerst de datacenterstrategie af te wachten en op basis daarvan het gesprek verder te voeren.

1915 De heer **VINK** (D66): Voorzitter, een beetje in het verlengde van de inbreng van de heer Hollebeek en de reactie van de gedeputeerde. Mijn vraag is, er ligt een nationale strategie en een MRA-strategie, wij zouden toch op vrij korte termijn een dergelijke strategie voor Noord-Holland moeten kunnen maken. Aan welke termijn denken GS?

1920 Gedeputeerde **STIGTER**: Voorzitter. Er ligt een nationale strategie wat toch echt wel van een ander karakter is en vooral aangeeft welke kansen dit biedt voor de economie, heel waardevol, maar wij zijn begonnen met de datacenterstrategie voor het MRA-gebied waaraan wij als provincie samen met de betreffende gemeenten en de netbeheerders hebben gewerkt, dat is een

1925 datastrategie en dan gaat het specifiek over welke type datacenters zijn waar wenselijk. Het

- 1930 tweede element is, welke vestigingseisen zouden wij ten aanzien van watergebruik, duurzaamheid aan willen toevoegen. Daar zijn wij mee gestart, dat is er nog niet, daar zijn wij druk mee bezig op dit moment. Tijdens dat proces hebben wij gezegd, het is eigenlijk zonde dat wij de kennis en ervaring die wij opdoen in MRA, alleen voor dit gebied van toepassing verklaren, wetende dat er ook in Hollands Kroon en Zeewolde vergelijkbare trajecten bezig zijn. Gedurende dat proces zijn Hollands Kroon en Zeewolde daarbij aangehaakt en uiteindelijk is er sprake van een datacenterstrategie voor Noord-Holland en een groot deel van Flevoland. Ik heb de termijn genoemd, in januari/februari komt de concept-datastrategie ter beschikking en de planning is nu om die het eerste kwartaal 2021 als GS vast te stellen en aan u toe te sturen.
- 1935 De **VOORZITTER**: Mijnheer Stigter, zou u nu verder willen gaan met uw commentaar op de moties?
- 1940 Gedeputeerde **STIGTER**: Ik heb geen nummers van de moties en ik weet dat u daar zoveel waarde aan hecht.
- De **VOORZITTER**: Motie 199, datacenters MER.
- 1945 Gedeputeerde **STIGTER**: Deze ontraad ik met als belangrijkste argument dat de gemeente in deze het bevoegd gezag is, ook voor het ruimtelijke spoor en dat zij in die zin al de weging hebben gemaakt.
- De **VOORZITTER**: Motie 200, datacenters Archeologie.
- 1950 Gedeputeerde **STIGTER**: Ook deze motie ontraad ik met dezelfde argumenten. De gemeente is het bevoegd gezag voor archeologie en wij weten dat ze dat punt hebben meegenomen in het proces.
- De **VOORZITTER**: M201, datacenters Regie.
- 1955 Gedeputeerde **STIGTER**: Ook deze motie ontraad ik, ik snap de zorg, maar wij zijn op dit moment bezig met de strategie en daarmee wordt invulling gegeven aan wat met de geest van de motie bedoeld wordt. In deze vorm moet ik de motie echt ontraden.
- 1960 De **VOORZITTER**: M202, datacenters Bouwstop.
- Gedeputeerde **STIGTER**: Deze motie ontraad ik omdat deze overbodig is, omdat wij momenteel werken aan die....
- 1965 *Tweede termijn*
- De heer **KAPTHEIJNS** (PVV): Voorzitter. Ik gaf in de chat aan dat ik geen behoefte heb aan een tweede termijn.

- 1970 Mevrouw **ALBERTS** (SP): Voorzitter. Dank voor de beantwoording door GS. Ik ga geen betoog houden, ik kijk uit naar de datastrategie die eraan komt, want het betoog van GS is aanleiding om nog veel langer en dieper door te gaan op dit onderwerp. Ik wil vragen of in de datastrategie wordt meegenomen wat er vandaag is besproken, omdat ik aan de beantwoording van de heer Stigter hoor dat er wat licht zit tussen het gros van PS en wat hij beantwoordt, maar daar ga ik nu
- 1975 maar niet op in. Ik wil daarom de moties aanhouden en dan kunnen ze terugkomen als wij de datastrategie in februari gaan bespreken. Ik weet niet of dat voor de terinzagelegging geweest is of tegelijk of erna, maar het valt ongeveer gelijk volgens mijn informatie. Nog een ding, die archeologie vind ik toch wel een dingetje. Dan kun je wel zeggen, Hollands Kroon is het bevoegd gezag, maar wij zijn de hoeder van de archeologie en bij een vorige gelegenheid gingen ze dwars
- 1980 door onze archeologische strategie heen, dus doe daar iets mee en tik ze op de vingers.

De **VOORZITTER**: De vier moties 199, 200, 201 en 202 zijn aangehouden.

- De heer **LEERINK** (PvdA): Voorzitter. Helder dat de moties zijn aangehouden. Ik gaf in eerste
- 1985 termijn al aan dat wij een discussienotitie hebben gemaakt over het fenomeen verdozing die in januari besproken zal worden. Of het overigens NLG wordt of RWK, daar gaat de
- 1990 agendacommissie morgen iets over zeggen. Dat is overigens een goed moment om het college nog wat mee te geven over onze gedachten over hoe het zou moeten met de datacenters en de landschappelijke inpassing daarvan. Mijn vraag is nog wel, er is aangekondigd dat er nog een
- advies komt en volgens mij er al is, van de PARK, specifiek over verdozing en datacenters. Wij zouden heel graag zien dat dat onderwerp wordt meegenomen in de strategie die het college gaat ontwikkelen, omdat de ruimtelijke inpassing en de gevolgen voor het landschap enorm belangrijk zijn om mee te wegen.
- 1995 De heer **HOLLEBEEK** (PvdD): Voorzitter. De heer Leerink heeft mijn zorgen nog even gedeeld. Het symposium van de PvdA over verdozing sloot ook wel aan bij vragen die wij eerder hebben
- 2000 gesteld over bedrijventerreinen en verdozing. De heer Stigter gaf aan dat de punten die eerder benoemd zijn door PS, meegenomen zouden worden in de datastrategie en ik zou hem expliciet willen vragen om dingen die hier vandaag te berde zijn gekomen, graag mee te nemen en het
- advies van de PARK mee te nemen en misschien nog een mogelijkheid te geven via een extra ronde om dingen in te brengen, want zoals meerdere Statenleden aangeven, de manier waarop wij tegen datacenters aankijken is nu al iets genuanceerder geworden. Het zou fijn zijn om de manier waarop er nu tegenaan gekeken wordt, mee te nemen bij de op te stellen datastrategie.
- 2005 Mevrouw **VAN ANDEL** (CDA): Voorzitter. Dank aan de gedeputeerde voor de antwoorden en hoe hij aankijkt tegen de rol van de provincie en de gemeente, dat hij niet spreekt in termen van, we gaan overnemen of op de vingers tikken of anderszins, maar het vertrouwen bij gemeenten legt en daar geen dingen van gaat overnemen. Ik hoop dat de strategie die er komt, niet gaat over dingen over te nemen van gemeenten, maar dat die hen een handvat biedt voor hoe zij met dit
- 2010 vraagstuk om kunnen gaan.

De heer **MANTEL** (OSNH): Voorzitter. Klopt het dat de gedeputeerde zei over de MER dat GS niet het bevoegd gezag zijn om toezicht te houden of er een MER wordt aangevraagd? Over het participatietraject hebben wij de gedeputeerde horen zeggen dat.....

2015

De **VOORZITTER**: Mijnheer Mantel, u wilde een motie indienen want u bent door uw spreektijd heen. Ik wil u verzoeken om nu de motie in te dienen, dat hebben we net afgesproken, dus daar wil ik u aan houden

2020

De heer **MANTEL** (OSNH): Als het goed is, is de motie intussen verzonden.

Motie 203/141220

Rol van burgerparticipatie en draagvlak bij ruimtelijke ordening

2025

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 14 december 2020

Constateernde dat:

- *Er op 28 januari 2020 een motie is aangenomen in de Eerste Kamer bij de behandeling van de Omgevingswet die overheden verplicht om participatiebeleid op te stellen waarin vastgelegd wordt hoe participatie wordt vormgegeven en welke eisen daarbij gelden;*
- *Dit participatiebeleid moet worden vastgesteld door respectievelijk de gemeenteraad, Provinciale Staten en het algemene bestuur van het waterschap.*

2030

Overwegende dat:

- *Er grote vraagtekens kunnen worden gezet bij het draagvlak omtrent de komst van datacenters en windturbines in Noord-Holland Noord.*

2035

Verzoeken GS:

- *Erop toe te zien dat de gemeente Hollands Kroon de eisen die aan burgerparticipatie worden gesteld, naleeft*

2040

en gaan over tot de orde van de dag.

Fractie OSNH

2045

De **VOORZITTER**: De motie maakt onderdeel uit van de beraadslagingen.

2050

De heer **KLEIN** (CU): Voorzitter. Dank aan de gedeputeerde voor de uitleg over het proces richting de datacenterstrategie, dat is precies wat nodig is. U gaf ook een antwoord op de vraag die de heer Vink aan mij stelde, het landelijke plan gaat vooral over de landelijke verdeling, maar zegt nog niks over dingen als, welke voorwaarden stellen wij aan de vestiging van datacenters over duurzaamheid en inpassing. Dat gaan wij hopelijk krijgen vanuit de strategie en het lijkt mij goed om de discussienotitie van de PvdA over verdozing hierin mee te nemen, want dat gaat ook over een aspect van datacenters.

2055 De **VOORZITTER**: Dan ga ik nog even terug naar gedeputeerde Stigter. Ik weet niet of u de motie al heeft ontvangen, motie 203, de rol van burgerparticipatie en draagvlak bij ruimtelijke ordening.

2060 Gedeputeerde **STIGTER**: Voorzitter. Ik kan het heel beperkt houden. Er zijn veel opmerkingen gemaakt en zorgen geuit over de datacenters. Op basis van de conceptversie van de datacenterstrategie zie ik daar veel herkenbaarheid in. Ik heb vandaag geen onderwerpen gehoord waarvan je zegt, er wordt geen attentie gegeven in de datastrategie, maar uiteindelijk zien is geloven. Ik wil u uitnodigen om straks te beoordelen of al uw zorgen op een afdoende manier zijn behandeld in de strategie en ik zal bij de aanbidding nogmaals een aantal onderwerpen benoemen, zoals ik die vanmiddag uit de bespreking met u heb gehaald, zodat wij precies weten wat de focuspunten zijn voor de strategie. Het advies van de PARK is hierin meegenomen, zowel in de zienswijze naar Hollands Kroon, maar ook als input voor de datastrategie. Het Rijk zit aan tafel vanuit meerdere invalshoeken, maar ook het punt van regelgeving, want de datacenters zijn een relatief nieuwe ontwikkeling waarbij ook de regelgeving in beweging is. De ervaringen die wij lokaal opdoen en de afspraken die wij maken, zullen voor een deel moeten neerslaan in regelgeving die er nu nog niet volledig is. Dus wij trekken samen op, net zoals de manier waarop EZK is betrokken vanwege het beslag op de energie-infrastructuur waarvoor het Rijk voor een deel aan de lat staat, dat is de rol van het Rijk in dat proces. Niet om het over te nemen, maar wel dat zij het belang en het oplossend vermogen hebben in dit vraagstuk. De motie van OSNH moet ik ontraden, het is een verantwoordelijkheid van Hollands Kroon om dat toe te passen. Wij zijn niet in de positie om dat te beoordelen en wij hebben ook geen bevoegdheden om dat te kunnen beoordelen, dat geldt in dit specifieke geval maar dat geldt ook in algemene zin dat wij die mogelijkheden niet hebben. De motie in dit kader had ook een andere strekking, roept op om te zorgen dat dat gebeurt, maar wij hebben de mogelijkheden niet als provincie om dat daadwerkelijk te doen en om die reden ontraad ik de motie.

2085 De **VOORZITTER**: Daarmee is een einde gekomen aan de discussie. Wij komen bij de stemming over motie 203. Ik concludeer dat er geen hoofdelijke stemming wordt gevraagd.

Mevrouw **KOCKEN** (GL): Tegen.

De heer **VOSKUIL** (PvdA): Met stemverklaring, wij zijn ontzettend voor goede burgerparticipatie en gaan ervan uit dat de gemeenteraad van Hollands Kroon dat ook op zich zal nemen en wij zien hier voor ons geen rol in deze casus, dus wij stemmen tegen.

2090 De heer **VAN DER MAAS** (VVD): Wij sluiten ons aan bij de PvdA en zijn tegen.

Mevrouw **STRENS** (D66): Tegen.

De heer **KOHLER** (OSNH): Voor.

De heer **DEEN** (PVV): Stemverklaring, omdat hier gewoon geen bevoegdheden voor de provincie zijn, stemmen wij tegen. Wij zijn uiteraard wel voor participatie.

2095 De heer **DEKKER** (FvD): Stemverklaring: Wij zijn het inhoudelijk helemaal eens met de bedoeling van deze motie, maar wij denken dat er geen rol is voor de provincie, dus wij zijn tegen.

De heer **HEIJNEN** (CDA): Tegen.

De heer **KLEIN** (CU): Tegen.

De heer **ZOON** (PvdD): Tegen.

2100 De heer **KOYUNCU** (DENK): Voor.

De heer **BALJEU** (fractie Baljeu): Tegen.

Mevrouw **VAN SOEST** (50plus/PvdO): Tegen.

De heer **SMALING** (SP): Tegen. Wij vinden de motie sympathiek, maar niet nu op zijn plek.

2105 De **VOORZITTER**: De uitslag is als volgt. M203 is verworpen met 47 stemmen tegen en 6 stemmen voor van OSNH en fractie DENK.

11. Indien aan de orde, stemming moties Vreemd aan de orde van de dag

2110 De **VOORZITTER**: Ik zal namens het college op twee moties reageren en dan zal mevrouw Kocken mij als vicevoorzitter vervangen. Ik ga zo meteen de vergadering kort schorsen om van stoel te verwisselen en daarna komen de andere gedeputeerden aan het woord. De vergadering is geschorst.

2115 De **VOORZITTER** (Mevrouw Kocken): De vergadering wordt heropend. Ik geef de heer Van Dijk het woord om moties 196 en 197 te becommentariëren.

De heer **VAN DIJK** (CdK): Ik begin met de motie van OSNH die verzoekt om toepassing te geven aan artikel 7, 3^e lid van de Subsidieverordening over fractiebijdragen. Deze motie moet ik
2120 ontraden. Wij hebben het vanochtend in het presidium besproken, er is een juridisch advies gevraagd over de toepassing van artikel 7.3. Het fractiebudget bestaat uit de subsidie, er zit een vaste bijdrage in per aanvrager, per subsidiejaar. Dat wordt vermeerderd met een aanvullende bijdrage per lid van de fractie. Bij een afsplitsing van een of meer leden van de fractie blijft de vaste bijdrage bij de oorspronkelijke fractie en artikel 7.3 ziet erop dat er binnen de fractie
2125 onduidelijkheid ontstaat over wie nu eigenlijk gaat over het gedachtengoed, maar daar is hier geen sprake van. Dat is beoordeeld. Dat betekent dat de regels van ons reglement van toepassing zijn en dat betekent dat er wel naar de afgesplitste fractie per fractielid een vaste bijdrage zal worden overgemaakt en dat bedrag wordt in mindering gebracht op de totale bijdrage van de oorspronkelijke fractie. In het kader van de fractiebijdrage, dat blijft bij de oorspronkelijke
2130 fractie. Dus ik moet deze motie ontraden. De tweede motie, stopzetten zusterrelatie Noord-Holland met de Chinese provincie Shandong. Wij hebben niet zo lang geleden in de commissie gesproken over de leidraad voor internationale zaken. Ik kon toen niet bedenken dat daar deze vraag uit voort zou komen, omdat de leidraad juist was bedoeld om als Noord-Holland weer actiever aan het gesprek over internationale relaties te gaan deelnemen, en hij is dus ook niet
2135 opgesteld om fundamentele keuzes te maken over bijvoorbeeld diplomatieke relaties die de provincie heeft of zusterrelaties. Daarbij komt dat het buitenlands beleid niet door de provincie zelf wordt gemaakt, want dat is een Rijksaangelegenheid. Als u in Nederland kijkt naar het internationale cultuurbeleid als voorbeeld, dan ziet u dat China ook daar genoemd staat, zeker als een land waarmee Nederland op het gebied van uitwisseling van cultuur en op sociale zaken,
2140 zaken wil blijven doen. Daarmee is natuurlijk niet gezegd dat wij niet iets geven over

mensenrechten, laat dat heel erg duidelijk zijn, dat is daarmee niet gezegd, maar het zou op dit moment een verkeerd signaal zijn als Noord-Holland als enige provincie – van de 12 hebben er 11 een relatie met China en 10 van die provincies zijn vorig jaar nog op missiereis geweest – lijkt het op dit moment een zeer onverstandige keuze om op basis van deze motie het stop te zetten.

2145 Wat ik wel wil toezeggen, ik ontraad de motie, maar juist vanuit de leidraad die wij hebben opgesteld waardoor wij aan tafel willen komen bij de partijen die in Nederland bezig zijn met onze internationale relaties, om ook bij buitenlandse zaken de geuite zorgen mee te nemen.

De **VOORZITTER**: Ik schors de vergadering, zodat de CdK weer op deze stoel kan plaatsnemen.

2150

De **VOORZITTER** (CdK): De vergadering is heropend. Dank aan mevrouw Kocken die net als ik ook weer is aangesloten op het systeem. Wij gaan verder met de beantwoording van GS van de moties Vreemd.

2155 Gedeputeerde **OLTHOF**: Voorzitter. Ik begin met motie 192, mevrouw Rommel zal motie 191 beantwoorden. M192, ik begrijp de onrust en de vele vragen over het VTH-stelsel, ik merk dat niet alleen bij PS, maar ook bij bewoners en maatschappelijke organisaties. Toch zou ik deze motie ten stelligste willen ontraden. De OD's zijn heel bewust in 2014, 2015 op afstand gezet, juist om de besluitvorming over het VTH-stelsel en de onafhankelijkheid daarvan ook te kunnen borgen. Ze werken weliswaar in mandaat van de provincie, maar moeten uiteindelijk wel een zelfstandige afweging kunnen maken. In de motie wordt gesproken over contraexpertise en die stelt eigenlijk de deskundigheid van de mensen van de OD ter discussie, want je vraagt juist een andere partij om de expertise te leveren. De OD investeert veel in expertise, en daar waar die niet aanwezig is, zullen ze de expertise of bij andere OD's of externe partijen halen. Daarnaast

2160 maatschappelijke organisaties, als daar vragen of twijfels zijn, u moet zich voorstellen dat heel vaak maatschappelijke organisaties juist een zienswijze indienen of moeite hebben met een besluit van de OD, zowel in het handavings- als vergunningentraject. Als we dan naar een contraexpertise moeten gaan, u kunt zich voorstellen wat dat met zich mee gaat brengen. Op dit moment speelt ook dat de commissie Van Aartsen juist naar de werking van het VTH-stelsel gaat

2170 kijken en de rol van de OD ook in relatie tot de overheid, dat onderzoek loopt nu en dat zal in de loop van 2021 naar buiten komen. Ik wil met u afspreken, want ik begrijp uw onrust, dat het goed is om een keer met elkaar nader te praten over het VTH-stelsel, hoe dat in elkaar zit en hoe worden de besluiten genomen en hoe komt de OD tot een bepaalde afweging. Op welke manier worden alternatieven meegenomen in afwegingen die een OD maakt en hoe gaat dat in zijn werk?

2175 Ik denk dat dat goed is voor het overzicht wat wij hebben, voor de transparantie is dat goed en aan de hand daarvan zouden wij altijd kunnen kijken, wat betekent dat voor het mandaat wat wij geven en wat voor aanvullende vragen of opmerkingen zou je de OD mee willen geven. Dus deze motie zou ik ten stelligste willen afraden, maar ik stel u voor om in het eerste kwartaal 2021 een technische sessie te organiseren over het VTH-stelsel.

2180

De **VOORZITTER**: Ik zie een handje van de heer Klein, maar u kunt niet interrumpen.

Gedeputeerde **ROMMEL**: Voorzitter. Motie 191, om mee te beginnen. Ik begrijp heel goed de emotie op dit dossier. Wij hebben hier natuurlijk al vaker over gesproken. Het is ook goed dat

2185 gedeputeerde Olthof u aangeboden heeft om in het algemeen te spreken over het VTH-stelsel en de rol van de OD daarin. Vooropgesteld, de OD NHN is gemandateerd om namens GS vergunningen en ontheffingen te verlenen op grond van de Wet natuurbescherming. Hiervoor hebben zij de noodzakelijke kennis en expertise in huis en dat heb ik al eerder genoemd en

2190 wanneer dat niet het geval is, zal de OD NHN externen inhuren voor de specialistische kennis. In de situatie van het asfaltgranulaat heeft de OD besloten dat het storten van het asfaltgranulaat gelegaliseerd kan worden en dat is ook onder meer op basis van een onafhankelijk ecologisch rapport dat door Econsultancy op 30 juni 2020 is afgegeven. Econsultancy is een onafhankelijk ingenieursbureau. Aanvullende informatie vond de OD daarna niet nodig, maar mocht u zeggen, ik vind het in de toekomst toch wel goed dat de OD NHN meer en vaker extra expertise inzet, dan

2195 zou ik zeggen, dat kunt u dan inbrengen voorafgaand aan de bijeenkomst die gedeputeerde Olthof heeft aangegeven over het VTH-stelsel. Van belang is dat u dan het benodigde budget beschikbaar stelt. Wij ontraden dan ook deze motie, maar wat ik wel wil doen en misschien dat u dat helpt, is dat ik de OD wil verzoeken om nog voordat zij het legalisatiebesluit zal nemen, eens goed naar het proces te kijken en een reconstructie te maken van hoe zij de afweging van de

2200 alternatieven hebben gemaakt. Ook zal ik vragen – ook als is daar niet om gevraagd maar ik heb wel iets gehoord over het HAC-advies – of de OD het legalisatiebesluit zal nemen nadat het HAC-advies er is, mits de OD niet in de problemen komt met de termijnen. Van belang is dat wij ons wel realiseren dat de OD een onafhankelijke positie heeft. Dat neemt niet weg dat het goed is om samen in alle transparantie goed te kijken of en zo ja, waar het systeem goed gaat en waar niet.

2205 Dan motie 195, second opinion damherten. Ik begin graag wel met te benadrukken dat het vreselijk moeilijk is om afwegingen te maken als het gaat om dieren beheren, zodat andere dieren en planten kunnen leven. Alle bestaande alternatieven voor het beheer zijn afgewogen in deze en u kunt het nalezen in het Faunabeheerplan van de FBE, bladzijde 60 en 61, wat de afwegingen zijn geweest. Om uiteenlopende redenen die wetenschappelijk zijn getoetst, waren

2210 die niet geschikt. Wij begrijpen echt wel de zorg om het dierenwelzijn, die heb ik ook, maar wij hebben ook een verantwoordelijkheid van de provincies voor de natuur en daar hebben wij afspraken over gemaakt met betrekking tot de Europese doelen die wij moeten halen voor N2000. Vooral in de Amsterdamse Waterleidingduinen zien wij dat het gewoon niet lukt – en dat heb ik al eerder benadrukt – doordat die begrazing daar aanwezig is. Alle plantjes worden

2215 opgegeten en daardoor hebben veel diertjes zoals vlinders en hommels en vogelsoorten en bijen gewoon geen kans. Dus wij zullen hier het beheer moeten volhouden en wij kijken natuurlijk wel naar de proeven die in Zeeland worden gedaan. Die houden wij nauw in de gaten. De groei van de damhertenpopulatie is in de afgelopen periode gestopt, maar de streefstand is nog niet bereikt. Als je kijkt naar de inspraak van dierenwelzijnsorganisaties, de Dierenbescherming, die hebben

2220 voldoende meegedacht. In het besluit van 20 oktober 2020 hebben wij het besluit genomen om nogmaals te kijken of bijvoorbeeld de Dierenbescherming en faunabeheerders en dierenbeheerders, meegenomen kunnen worden en de portefeuillehouder dierenwelzijn zal in gesprek gaan met de organisaties om goed te kijken of zij daadwerkelijk die zetel in willen nemen, maar ze hebben zelf aangegeven dat ze dat niet wilden maar gewoon van advies

2225 voorzien. Dat is aan deze organisaties, maar wij zullen nog een keer vragen of ze dat wel willen

- doen. De FBE is onze expertisegroep en dat is meer dan alleen de jacht, dat wil ik wel van mij afwerpen, want dat is een groep die breder samengesteld is dan dat en ik denk dat als we de andere organisaties, zoals de Vogel- en faunabescherming, Dierenbescherming nogmaals vragen of ze die zetel willen nemen, buiten het feit dat ze altijd om advies gevraagd worden en dat ook
- 2230 echt doen, wij daarmee de expertise voldoende geborgd hebben. Dan motie 198, anticonceptie. Ook hier geldt dat de FBE verantwoordelijk is voor het onderzoek naar alternatieven, dat hebben ze ook gedaan. Ik heb het net al genoemd, in het faunabeheerplan 2020-2026 staat een extra passage over anticonceptie. Daar is ook het onderzoek van Stouten in betrokken en ook andere onderzoeken en een quick scan. Er wordt gezegd, momenteel is het geen realistisch alternatief.
- 2235 Er is dan nog de vraag of het in dit gebied wenselijk zal zijn om anticonceptie in ons drinkwaterleidinggebied te krijgen. Daar wordt ook wel aangegeven, wij hebben drie methodes voor anticonceptie en bij de ene zou dat wel een probleem kunnen zijn en bij de andere zijn er ook nog ethische en ecologische, biologische en praktische redenen die een rol spelen. FBE heeft een afweging gemaakt, maar wat ik wel wil doen en die handreiking wil ik doen, wie wij nog niet
- 2240 benaderd hebben hierover, zijn Waternet en PWN, de beheerders in deze gebieden. Die wil ik vragen om schriftelijk mee te geven wat zij ervan vinden en dan ben ik bereid om in het gehele pakket – want er zijn mensen die zeggen, ik weet niet precies wat er in het Stouten advies gegeven wordt – in een notitie als wij ons besluit rond hebben, aan u toe te sturen.
- 2245 Gedeputeerde **STIGTER**: Voorzitter, ik heb moties 193 en 194 over het onderzoek naar thorium. Deze moties wil ik ontraden omdat die overbodig zijn. Wij hebben eerder aangegeven als GS dat wij niet uitsluiten, dus ook niet eventueel steun voor thoriumonderzoek als er een serieus onderzoek ligt. In die zin is hij overbodig.
- 2250 De **VOORZITTER**: Ik denk dat alle moties nu besproken zijn. Er is een verzoek van een aantal Statenleden om voordat wij deze moties in stemming brengen, even kort te schorsen. Wellicht dat een aantal moties wordt aangehouden of niet, dat zullen wij zien. Ik schors de vergadering tot 17.40 uur. De vergadering is heropend. Er werd verzocht om een langere schorsing, maar dat is weer ingetrokken, vandaar dat ik iets later ben dan wij hadden afgesproken. Als ik verder geen
- 2255 verzoeken meer voor schorsing zie, dan is de vergadering heropend. Is er naar aanleiding van de schorsing behoefte bij indieners van moties om daar nog iets over te zeggen?
- De heer **KLEIN** (CU): Voorzitter. Ik wil even reageren op motie 192. Wij danken de gedeputeerde voor de toezegging voor een bijeenkomst over het VTH-stelsel. Het is duidelijk dat er een
- 2260 probleem is met de manier waarop er gecommuniceerd wordt over de besluiten van de OD en welke expertise is gebruikt en hoe de verschillende belangen zijn gewogen. Het kan wat ons betreft niet zo zijn dat de Noord-Hollandse inwoner alleen maar te horen krijgt dat ze moeten vertrouwen op de expertise van de OD. Als wij het zo mogen interpreteren dat wij tijdens die bijeenkomst niet alleen een uitleg krijgen, maar ook kunnen overleggen over de manier waarop
- 2265 besluiten worden beargumenteerd en hoe erover wordt gecommuniceerd, dan wil ik deze motie graag aanhouden.

De **VOORZITTER**: Motie 192 wordt aangehouden.

- 2270 Mevrouw **VAN ANDEL** (CDA): Nog even onze motie over de thoriumreactor. De gedeputeerde noemt hem overbodig. Ik wil verduidelijking vragen waarom het dan precies overbodig is, want de motie uit 2018 ligt er ook. Het lijkt ons voor de duidelijkheid wat deze Staten er nu van vinden, heel goed om deze motie in ieder geval naast die van 2018 te leggen en dat het echt aan PS is om deze uitspraak wel te doen.
- 2275 De **VOORZITTER**: Ik zie nu heel veel handjes, maar het is niet de bedoeling dat wij allemaal gaan reageren. Zijn dat allemaal handjes van Statenleden die willen reageren op moties die zijn ingediend?
- 2280 Ines **KOSTIĆ** (PvdD): Voorzitter. Over motie 191 over F1 en contra-expertise, het is een beetje lastig want enerzijds zegt de gedeputeerde dat zij wil wachten op het HAC-advies, totdat het besluit door de OD over de ontheffing wordt genomen, dat is akkoord. Maar vervolgens is er onduidelijkheid, wij willen de motie aanhouden mits en met de kanttekening dat wij ervan uitgaan dat de gedeputeerde heeft toegezegd dat de OD komt met meer informatie hoe ze alle
- 2285 alternatieven hebben onderzocht en afgewogen, dat wij dat straks in de commissie krijgen en dan willen wij expliciet dat de OD niet over de ontheffing besluit totdat wij dat in de commissie hebben besproken. Daarmee houden wij dan de motie aan.
- De **VOORZITTER**: Ik heb de gedeputeerde horen zeggen dat zij het verzoek gaat doen aan de
- 2290 OD. De OD is een zelfstandige uitvoeringsorganisatie, dat is ook door de heer Olthof aangegeven, die staat los van de politiek. Zij heeft aangegeven dat zij het verzoek gaat doen of ze dat zouden willen doen.
- Ines **KOSTIĆ** (PvdD): Voorzitter. En dus ook het verzoek om te wachten met het besluit, verdere
- 2295 besluitvorming totdat alles in de commissie is besproken.
- De **VOORZITTER**: Dat verzoek gaat de gedeputeerde doen, maar de OD heeft een eigenstandige verantwoordelijkheid. Dat hebben beide gedeputeerden aangegeven. Houdt u hem aan of niet?
- 2300 Ines **KOSTIĆ** (PvdD): Voorzitter. Ja, dan houden we hem maar aan.
- De **VOORZITTER**: Motie 191 is aangehouden. Ik zie dat verzocht is om een verdere schorsing. Moties 191 en 192 zijn aangehouden. Ik wil zeker in deze online situatie ruimhartig omgaan met aanvragen voor schorsing. Ik schors de vergadering voor 10 minuten en dan hoop ik dat u
- 2305 allemaal voldoende tijd hebt gehad om alle openstaande vragen te bespreken. Ik schors tot 18.00 uur. De vergadering is heropend. Ik zie dat de heer Hoogervorst (SP) nog iets over de ingediende moties wil melden. De heer Van den Berg (OSNH) heeft nogmaals bevestigd dat motie 194 is ingetrokken.
- 2310 De heer **HOOGERVORST** (SP): Voorzitter, van een aantal mensen hebben wij het verzoek gehad om onze motie over onze zusterrelatie met de Chinese provincie Shandong aan te houden. Dat

gaan wij niet doen en ik zal uitleggen waarom. U gaf in uw antwoord namens GS aan dat wij min of meer toch afhankelijk zijn van wat het landelijk beleid zegt over zusterrelaties en vriendschapsbanden.

2315

De **VOORZITTER**: U mag straks een stemverklaring afleggen bij de stemming over deze motie.

De heer **HOOGERVORST** (SP): Nog een zin, wij vinden dat wij als provincie ook wel zelf een keuze hebben.

2320

Mevrouw **ER** (GL): Voorzitter, wij willen motie 198 aanhouden met de toezegging van de gedeputeerde dat zij nog in gesprek gaat met PWN en Waternet over de mogelijkheden van anticonceptie.

2325

De **VOORZITTER**: Motie 198 is aangehouden. Dan gaan wij over tot het peilen van de stemmen over moties 193, 196, 197 en over motie 195 is hoofdelijke stemming gevraagd. Die zal ik als laatste in stemming brengen en de griffier zal alle Statenleden apart in beeld brengen, zodat u uw stem digitaal kunt uitbrengen. Ik ga over tot het in stemming brengen van de eerste drie genoemde moties.

2330

Mevrouw **KOCKEN** (GL): M193: tegen, M196: tegen, M197: tegen.

Mevrouw **STRENS** (D66): M193: tegen, M196: tegen, M197: tegen, stemverklaring, alhoewel wij natuurlijk niks zien in samenwerking met landen die de mensenrechten schenden, kunnen wij op dit moment de implicaties van het stopzetten van de samenwerking niet overzien en zouden wij dit ook graag doen in afstemming met andere overheden.

2335

De heer **VAN DER MAAS** (VVD): M193: stemverklaring, wij zijn heel blij met de harde toezegging van de gedeputeerde dat alle mogelijkheden worden bekeken en daaronder ook zeker thorium, dat maakt hem overbodig en stemmen wij tegen; M196: tegen, M197: tegen.

De heer **HEIJNEN** (CDA): M193: voor, M196: stemverklaring, het was in onze optiek sjiek geweest als de oude fractie FvD en de nieuwe fractie OSNH waren gekomen tot een onderlinge verdeling van het basisbedrag van de fractiebijdrage, maar ik begrijp dat dat niet is gebeurd. Wij hebben uw uitleg gehoord en wij zijn tegen deze motie; M197: tegen.

2340

De heer **ZOON** (PvdD): M193: tegen, M196: voor, M197: voor.

De heer **SMALING** (SP): M193: tegen, M196: tegen, wij sluiten aan bij de stemverklaring van de heer Heijnen; M197: voor.

2345

De heer **VOSKUIL** (PvdA): M193: tegen, M196: tegen, M197: stemverklaring: tegen, ik sluit mij aan bij D66, want buitenlands beleid wordt in Den Haag gemaakt, maar je vrienden kies je zelf. Het is ons op deze manier met een motie Vreemd iets te kort door de bocht waarbij wij de implicaties niet kunnen overzien. Een belangrijk onderwerp, laten wij er alsjeblieft op terugkomen op een serieuze manier, zodat wij het op een goede manier kunnen aanpakken. Mensenrechten zijn boven bijna alles verheven.

2350

De heer **DEKKER** (FvD): M193: voor, M196: tegen, M197: voor, weliswaar om een andere reden dan de SP, maar wij vinden dat toch een alibi voor snoepreispjes en wij houden niet van dat soort relaties.

- 2355 De heer **KOYUNCU** (DENK): M193: voor, M196: voor, M197: stemverklaring: het is inmiddels een feit dat China mensenrechten niet respecteert. Hier kunnen wij onze ogen niet voor sluiten. Zo worden onder andere Oeigoeren systematisch onderdrukt door de Chinese overheid. Om een stevig signaal af te geven richting de provincie Shandong, zijn wij voorstander van het verbreken van de zusterrelatie. Wij stemmen voor.
- 2360 De heer **DEEN** (PVV): M193: stemverklaring: zoals bekend zijn en blijven wij voorstander van kernenergie en thorium MSR in het bijzonder. Ondanks dat wij ons niet kunnen vinden in een deel van de constatering en overwegingen, ondersteunen wij wel het dictum, dus stemmen wij voor, M196: tegen, M197: voor.
- De heer **KOHLER** (OSNH): M193: voor, M196: wij onthouden ons van stemming omdat wij
- 2365 betrokkenen zijn; M197: voor.
- De heer **KLEIN** (CU): M193: stemverklaring: wij zijn voor echte duurzame energie en wij moeten onze inzet voor hernieuwbare energie niet laten afleiden door een discussie over kernenergie, maar voor de lange termijn is het zinvol om alle opties te onderzoeken, ook thorium kan wat ons betreft onderzocht worden. Die ruimte is er al, wij zien dus geen toegevoegde waarde en zullen
- 2370 tegen stemmen, M196: tegen, stemverklaring: wij begrijpen dat de splitsing voor de nieuwe fractie ongelukkig uitpakt, maar wij volgen het juridisch advies waaruit blijkt dat er in dit geval geen sprake is van onduidelijkheid over de voortzetting van de fractie, M197: voor.
- Mevrouw **VAN SOEST** (50PLUS/PvdO): M193: voor, M196: voor, stemverklaring: ik wil graag de verordening nakijken of er toch wat mogelijkheden zijn; M197: voor.
- 2375 De heer **BALJEU** (fractie Baljeu): M193: voor, M196: stemverklaring: ik vind het onacceptabel dat er een apartheidsregiem is tussen Statenleden. Er zijn blijkbaar eerste en tweederangs Statenleden en ik vind dat soort praktijken echt regentesk en achterhaald. De wet kent namelijk het begrip fractie niet eens en het is ook in strijd met artikel 1 van de Grondwet waarin staat dat iedereen in Nederland in gelijke gevallen gelijk wordt behandeld. Ik vind dat iedereen hetzelfde
- 2380 moet krijgen, zowel geld als spreektijd. Ik ben zelf met voorkeursstemmen gekozen – en dat kunnen niet veel Statenleden zeggen – en het wordt mij bijna onmogelijk gemaakt om het woord te voeren. Ik vind het nu een dictatuur van de meerderheid en dat vind ik niet democratisch. Ik vind ook dat het zaak is om de verordening van fractiebudget en spreektijden te herzien. Het reglement van orde dient te worden aangepast en desnoods nemen wij hiertoe het initiatief, dus
- 2385 wij stemmen voor, M197: tegen.
- De **VOORZITTER**: De uitslag is als volgt:
M193: verworpen met 36 stemmen tegen en 16 stemmen voor van OSNH, CDA, FvD, PVV, 50plus/PvdO, DENK en fractie Baljeu.
- 2390 M196: verworpen met 41 stemmen tegen, 6 stemmen voor van de PvdD, 50plus/PvdO, DENK en fractie Baljeu en 5 stemonthoudingen van OSNH.
- M197: verworpen met 34 stemmen tegen en 18 stemmen voor van OSNH, FvD, PvdD, PVV, SP, CU, 50plus/PvdO en DENK.
- 2395 Nu komt M195 in stemming en dat wordt een hoofdelijke stemming conform ons addendum van het presidium van 11 mei. Dat doen wij op volgorde van coalitie en oppositie en op volgorde van

plaats op de lijst. Uiteraard start ik met de fractievoorzitters die aangeven of zij voor of tegen motie 195 zijn.

2400 Mevrouw **KOCKEN** (GL): Tegen. Stemverklaring: wij beschouwen anticonceptie op dit moment als enig reële alternatief. De gedeputeerde heeft daarover een toezegging gedaan. Wij stemmen tegen deze motie.

Mevrouw **ER**: Tegen.

Mevrouw **GIELEN**: Tegen

2405 Mevrouw **VAN WIJNEN**: Tegen.

De heer **KOERSE**: Tegen.

De heer **CARDOL**: Tegen.

De heer **DULFER**: Tegen.

De heer **ZAAL**: Tegen.

2410 De heer **GRINGHUIS**: Tegen.

De heer **VAN DER MAAS** (VVD): Stemverklaring: Wij hebben allemaal heel veel mails gehad over deze kwestie en wij hebben heel veel van die mails proberen te beantwoorden. Wij leven ook mee met de dieren, die gaan ons ook aan het hart, maar het is zo dat wij onderzoek hebben gedaan en dat wij op dit moment geen andere uitweg zien dan op dit moment deze maatregelen te nemen. Dat is ook het beste voor de andere flora en fauna, vandaar dat wij tegen zullen stemmen.

2415

Mevrouw **VAN MEERTEN**: Tegen.

Mevrouw **KAAMER VAN HOEGEE**: Tegen.

2420 Mevrouw **VAN GEFFEN**: Tegen.

De heer **HARTOG**: Tegen.

De heer **VAN GILSE**: Tegen.

De heer **ROOSENDAAL**: Tegen.

De heer **DE WIT**: Tegen.

2425 De heer **TERWAL**: Tegen.

Mevrouw **STRENS** (D66): Tegen. Stemverklaring: ook wij zullen tegen stemmen, de biodiversiteit staat in het gebied onder druk en daar is op dit moment actie voor nodig. Helaas zijn er op dit moment geen andere mogelijkheden voorhanden dan die zijn beschreven in het

2430 faunabeheerplan. Wij zijn heel blij met de toezeggingen van de gedeputeerde dat er te allen tijde gezocht zal worden naar eventuele diervriendelijke alternatieven, maar op dit moment zien wij geen andere mogelijkheid dan in te stemmen met het faunabeheerplan, dus stemmen wij tegen.

De heer **STEEMAN**: Tegen.

De heer **KANIK**: Tegen.

2435 Mevrouw **GONGGRIJP**: Tegen.

De heer **VINK**: Niet meer aanwezig.

Mevrouw **KAPITEIN**: Tegen.

2440 De heer **VOSKUIL** (PvdA): Stemverklaring. Niemand vindt het leuk om zoveel herten te moeten afschieten, maar voor ons geldt dat wij op dit moment geen andere methode zien om en de populatie beheersbaar te maken en tegelijkertijd onze N2000-doelstellingen te halen, dus daarom zullen wij tegen stemmen. Wij zijn blij met de toezegging van de gedeputeerde dat zij in gesprek gaat met de andere terreinbeheerders over de optie van anticonceptie. Wij willen hier de vraag aan toevoegen of zij ons op de hoogte wil houden van de voortgang, zodat wij weten waar
2445 wij ongeveer staan in dit proces.

Mevrouw **DE VRIES**: Tegen.

Mevrouw **JELLEMA**: Tegen.

De heer **CARTON**: Tegen.

De heer **LEERINK**: Tegen.

2450 Mevrouw **DOEVENDANS**: Tegen.

De heer **KOHLER** (OSNH): Voor. Er zijn voldoende andere mogelijkheden dan alleen afschot.

De heer **MANTEL**: Voor.

De heer **LELKES**: Voor.

2455 De heer **JENSEN**: Voor.

De heer **VAN DEN BERG**: Voor.

De heer **HEIJNEN** (CDA): Stemverklaring. Wij begrijpen dat er mensen zijn die er moeite mee hebben. Wij hebben veel brieven gehad, maar op dit moment is er geen andere optie dan
2460 beschreven in het faunabeheerplan. Daarom stemmen wij tegen.

Mevrouw **VAN ANDEL**: Tegen.

Mevrouw **KONING**: Tegen.

Mevrouw **KUIPER**: Tegen.

2465 De heer **DEKKER** (FvD): Voor.

De heer **DESSING**: Niet meer aanwezig.

Mevrouw **VASTENHOEW**: Voor.

2470 De heer **ZOON** (PvdD): Stemverklaring. Wij kiezen altijd voor een geweldloze optie. Wij begrijpen uit de antwoorden van de gedeputeerde dat zij in gesprek gaat met twee andere partijen. Wij zouden haar willen verzoeken om nog iets breder te kijken, en uiteraard stemmen wij voor.

De heer **HOLLEBEEK**: Voor.

Mevrouw **KOSTIÇ**: Stemverklaring. Ik hoor hier van alle leden dat ze heel graag een diervriendelijke oplossing willen en toch stemmen ze tegen onze motie om juist dat te doen. Ik
2475 vind onbegrijpelijk dat zij tegen een second opinion zijn. Ik stem van harte voor een eerlijke kans voor onze damherten.

De heer **DEEN** (PVV): Voor. Wij sluiten ons aan bij de stemverklaring van mevrouw Kostiç.

De heer **KAPTHEIJNS**: Voor.

2480 Mevrouw **BEZAAN**: Vandaag afwezig.

De heer **SMALING** (SP): Voor.

Mevrouw **ALBERTS**: Voor.

De heer **HOOGERVORST**: Voor.

2485

De heer **KLEIN** (CU): Stemverklaring, wij vinden dat wij niet anders kunnen dan doorgaan met het terugdringen van het aantal damherten. De natuur in de Waterleidingduinen kan het huidige aantal herten niet aan en zonder beheer kunnen wij niet voldoen aan onze Europese verplichtingen voor natuurbescherming. Wij vinden ook dat we moeten zoeken naar

2490 diervriendelijke manieren, want het schieten van damherten is afschuwelijk. Wij hebben in de commissie de gedeputeerde opgeroepen om alternatieven te onderzoeken en wij zijn blij dat de gedeputeerde daarover met beheerders in gesprek gaat. De motie van de PvdD echter vraagt om het huidige beleid tijdelijk stil te leggen en dat is voor ons geen oplossing, want daarmee vergroten wij het probleem, dus wij stemmen tegen.

2495

Mevrouw **VAN SOEST** (50PLUS/PvdO): Tegen. Ik sluit mij geheel aan bij de verklaring van de CU.

De heer **KOYUNCU** (DENK): Voor.

2500

De heer **BALJEU** (fractie Baljeu): Tegen. Ik sluit mij aan bij de stemverklaring van de CU.

De **VOORZITTER**: M195 is verworpen met 36 stemmen tegen en 16 stemmen voor van OSNH, FvD, PVV, SP en DENK.

2505

12. Sluiting

2510

De **VOORZITTER**: Dit was de uitsmijter van onze laatste vergadering. De briefstemming wordt woensdag 16 december per koerier bij u in de brievenbus bezorgd en als het goed is, als u dat contact nog niet gemaakt heeft of er komt iets tussen, dan kunt u contact opnemen met de griffie. Voor alle Statenleden die behoefte hebben aan een koptelefoon, verzoek ik dat bij de griffie aan te geven. Veel belangrijker nog is dat ik u ontzettend fijne feestdagen wil wensen. Het is nu 18.45 uur en vanaf 19.00 uur zal de minister-president ons toespreken vanuit het Torentje. Desalniettemin wens ik u ontzettend fijne feestdagen toe met name in deze tijd van online vergaderen, want het vraagt van ons allemaal een extra inspanning. Blijf gezond en ik zie u op de

2515 eerstvolgende Statenvergadering terug. Ik sluit de vergadering om 18.45 uur.

2520